

EESTI

25

S

PORDILEHT

NR. 5

MAI

1934

Regatta

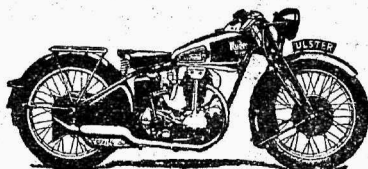
REGATTA

on sportlaste pabeross, teda suitsetades on Teil alati hea tuju ja rahulikud närvid

Leiferma

Nõudlikule sportlasele

RUDGE ja
TRIUMPH
mootorrattad

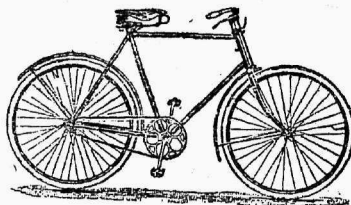

kiired ja tugevad spordi- ja turismimasinad.

Jalgrattad kõrgemas täiuses:

WANDERER, BRENNABOR, SWIFT ja
HOPPER,

harilikud ja võidusõidu, on aastakümnete jooksul oma vastupidavust üles näidanud.

Nõudke katalooge.

LIER & ROSSBAUM
TALLINN, VIRU T. 7.

K/M. „R. Ü. K’i“

on alati laos kõige uuemad inglise ja kodumaa vabrikute ülikonna-, palitu-, mantli- ja kostüümiriided ja nende juure minevad manused, nagu: voodrid, nõõbid jne.

Kõige austusega
RIIETURITE ÜHISKAUBAMAJA
TALLINNAS, S. KARJA 19, TELEF. 455-77

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TOIMETAJA: OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
DR. E. KIRSCHENBERG, A. KLEINBERG,
T. MURU, L. TÖN SON JA DR. MED. J. VILMS.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU

20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 75 snt. KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 50.—
Välismaale aastaks 4 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 krooni, $\frac{1}{4}$ a. 1 kroon. $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 25.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 12.50; sisemised $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 40.—
Üksiknumber 25 senti. $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 20.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 5

M a i

1934

Õhutagu Eesti esimesed võimlemis- ja spordimängud kogu meie rahva uuele ja võimsale ühtekuuluvuse tundele ja sügavale ennastohverdavale isamaa-armastusele, vaimustagu need rahvuslippude alla kogunevaid noori sellele sangarlikule töö- ja võistlustahtele, mis viinud meid mehhistest vikingiaastatest Eesti riikliku iseseisvuse saavutamise ja loomise ülevate ja unustamatute aegade ni.

Kujunegu peatselt algavad võimlemis- ja spordimängud kogu Eestile ühisteks suurteks pidupäevadeks, mille rõõmsas, noorusest ja tervisest kajavas ringis püstitame uued tähised edaspidiseks tööks!

Soovin Eesti võimlemis- ja spordimängudele kõige paremat õnnestumist!

Peaminister
Riigivanema ülesannetes

„Riik on vastutav kehalise kasvatuse eest“

Ameerika eeskujud Euroopale

Kes Ameerikat ei tunne või üksnes pealiskaudselt tunneb, see liig kergesti kaldub ameerika elu ühekülgsel hindamisele, lahendades küsimuse lööksõnaga „amerikanism“. Kes sügavamale vaatab, see jõuab veendumusele, et ameeriklased ise endile püüavad luua *vastukalu* liig ühekülgsel äri- ja tööstusorientatsioonile. Nii kirjutab dr. C. Diem oma raamatus „Sport in Amerika“.

Ameeriklase kõlbline tahe esineb selgesti kasvatuses ja hügieenis, mis võimudena valitsevad rahva elu. Ameerikas on eesmärgiks mitte üksnes haiguste tekitajate kõrvaldamine, vaid eelkõige inimesi haiguste suhtes vastupidavaks teha. Avalikud mängu- ja spordiväljad, nagu ka ujumisbasseinid ja võrratult suurepäraseks muud selleaadilised asutused kogu koolielus on selleks üks abinõu. Kehalist kasvatust hinnatakse kui teed inimkujundamisele ja sellena kehaline kasvatus ühes hügieeniga naudib Ameerikas säärast hoolitsust, mis meie mõistete järgi on otse ette kujutamatu.

Ameerikas on kõik õppeasutused ainult viis päeva avatud ja üks päev on täieliselt pühendatud kehalisele ja vaimlisele kosutamisele, pühapäev aga on mõeldud pingevabaks puhkepäevaks. Eurooplased, näiteks dr. C. Diem, usuvad, et sellel kuueendal, koolivabal päeval, kehalises mängus just kujundubki terve inim-mõistus ja karakter. Näib nii, et mujal on vähe mõeldud loova pausi väärtusele, ja see vaba laupäev on süürane loov, jõuduäratav paus, mis kasvatuses ei ole kuidagi läinud kaotsi. Öeldakse, et ükski rahvas ei ole nii täidetud kasvatustahetega kuula nii endastmõistetavana oma seest kohustust kasvava noorsoo eest hoolitsemiseks, nagu see on omane Ameerikale. Sakslasedki tunnistavad, et hoolimata sellest võimalusest, et nende, sakslaste, kooliharidusel võib olla natuke suurem vaimline sügavus, siiski selleski väidetavas sügavuses leidub õppeainete rohke tõttu küllaldaselt pealiskaudset ja — vähetarvilist.

Võistlusi Ameerika koolides hakati korraldama 1905. a. Järgmisel aastal rajati mänguväljade-liikumine, millega püüti luua ka tehnilisi eeldusi. Hiljem järgnes tervisvõimlemise liikumine. Sellega ühtlasi ka „Physical-Culturist'ide“ hulk, iluravi-pisivahenditest kuni hantlitega võimlemiseni. Suure mõju kehakultuuri edasisele arendamisele avaldasid uurimused, mis pandi toime kõlblikkuse kohta kaitseväs teenimiseks Ameerika astumisel maailmasõtta.

E. SPORDILEHE käesoleva numbril kaanepildiks on moment **SPORT—ESTONIA** jalgpallimatschist **k/m. SPORT** i rändkarikale. Pildil vv. **E. MIKSON**, Estonia, lahendab kardetava olukorra. Matschi ja karika võitis **SPORT 1:0**.

Need uurimused avasid natsioonil silmad. Mänguväljade liit, võimlemisõpetajaskond, koolispordiliit j. t. hoolitsesid avaliku südametunnistuse ärkamise eest Üks eestvõitleja, kindral L. Wood, hüüdis: „Maailmasõja-aegsed andmed näitavad tõeliselt alarmeerivat olukorda, niipalju kui see puutub Ameerika meeste kehalistesse võimetusse. Rohkem kui üks kolmandik osutus sõjaväeteenistuseks kõlbmatuks. Koolitervishoiu rahvuslik komitee tegi kindlaks, et rohkem kui 50 protsenti koolilastest omab kehalisi puudusi, mis enamikus on peatatavad või parandatavad. Maalaste kehaline konstitutsioon on ½ kuni 20 protsenti halvem kui linnalastel. Maalastel on küll kehalist tööd, kuid see on ühekülgne või arendab keha ebatasaselt. Maalapsed tarvitavad keha- ja karakterikasvatuseks samasuguseid sisseseadeid nagu linnalapsedki. New-Yorgi osariigis on kolme aasta kestes silutud 286.649 koolilapse kehalisi defekte. Keskmine vaimline saavutusvõimsus 230.000 koolilapsel Philadelphia linnakoolides tõusis 9 protsenti võrra, seda ühe aastaga pärast koolivõimlemise sisseseadmist. Mida meie nõuame? Iga laps peab oma tervikliku elu tervise ja kehalise jõu maksimumiga. Teoreetiliselt peaksid lapsed endid kehaliselt ise kasvatama; nad ei tee seda aga mitte. Vanemad peaksid oma laste kehalise kasvatuse eest hoolitsema. Nad ei tee seda aga mitte. Kool peab ühes vaimlise kasvatusga hoolitsema samaväärse kehalise kasvatuse eest; kuid mitte rohkem kui üks kümnendik koolidest teeb seda. Selle tõttu riik on vastutav kehalise kasvatuse eest“

Rügemehed, kasvatajad ja arstid hakkasid kehalise kasvatuse tarvilikkuse eest välja astuma.

Ameerika moodne pedagoogika nõuab kehalisele kasvatusele täiesti teistsugust ruumi, kui meie seda oleme harjunud mõtlema. Kuni 14. eluaastani peab kehalisteks harjutusteks tarvitatama 4—5 tundi päevas, 14.—18. eluaastani 2—3 tundi, 18.—21. eluaastani 1—2 tundi päevas. Loomulikult ei tohi nende tundide all mõelda üksnes spordiharjutamist, vaid igasugust kehalist ja vaimlist laadi õpetust, mis vabas liikumises tulus kehale. Pannakse suurt rõhku sellele, et kehaline kasvatus taotleks mitte üksnes tervislikku, vaid vast enamgi veel kasvatustlikku eesmärki. Esiteks juba seepärast, et kehatreening nõuab erilist kasvatusmeelt, ja teiseks, et noorsoo eest hoolitsemine spordis on ainus õppevahend enese järele valvamise ja tervislike harjumuste külgekasvatamiseks. Ameerika kehaline kasvatus on selle rahva hügieenilise põhisuunaga tihedasti seotud. Iga spordiõpetaja peab oma õpilaste tervise eest hoolitsema. Ameerika käsitluse põhjal lasub spordiõpetajal peavastutus, ja kehalised harjutused on kontrolliva

h e n d tervise ja keha loomuliku arenemise määra suhtes. Kui õpilane vastaval määral ei kasva ja saavutusvõimsuses ei edene, siis peab puudulik olema taervis või ta kasvatus.

Tuleb harjumusi luua, harjumusi hügieenilisteks eluviisideks ja harjumusi käsitleks. Sa pead omama harjumuse ausasti mängida, sa pead sellega harjuma, et mängus võidu saavutamiseks paned välja oma parima, sa pead harjuma kaotust naeratuslega vastu võtma ja teinekord uuesti võistlema, sa pead harjuma sellega, et kohtuniku otsuse võtad vastu õiglasena ega püüa vabandada oma kaotust ega vastast süüdistada, sa pead harjuma vastasmeeskonnaga käituma kui külalisega ja talle kindlustama kõik paremused, ka siis, kui ta neid juba omabki. Endast süürane harjumus lastele ei tule. Endast võitlevad nad korraldamatult ja ilma kõlblise eesmärgita.

Ameerika kasvatus on tulvil saavutustahetest ja saavutusvõime hindamisest. Kogu stuudium keskkoolist kuni ülikoolini on kestva hindamissüsteemi alusel. Vaimlised saavutused, sportlikud saavutused, üldine käitumine, kõike seda hinnatakse punktidega. Sportlik vaim selle parimas vormis tähistab kõiki ülesandeid koolis. Peetakse kõneturniire, vaidlusõhtuid, antakse auhinnatõid. Kõik see juhatab noore mehe ja noore tüdrukut aegsasti vaimlisele arengule, annab terava mõistuse, teravad ergud, ja kasvatab valmisolekut saavutusteks. Peetakse koguni ülikoolidevahelisi kõnevõistlusi ja vaidlusõhtuid. Säärastel turniiridel on kuulajaskond kohtunikuks ja hindab võistlust punktidega nagu poksivõistlusel.

Ameerika kasvatus taotleb tasakaalu saavutamist individuaalsete omaduste arendamise ja sotsiaalsete kohustuste äratamise vahel. Alati tuleb teada, kuidas saavutada tasakaalu. Alati tuleb teada, kuidas saavutada tasakaalu. Alati tuleb teada, kuidas saavutada tasakaalu.

Kooli-, klubi- ja ülikoolimeeskondades Ameerikas võib sageli leida atleete, kes omavad hülgasliku kasvu ja mõjuvõimsa jõu. Dr. Lewald, Saksa tuntud sporditeadlane, oma küllaskäigul Ameerikasse avaldas arvamist, et Ameerikas areneb uus kuju inimjõule ja ilule, mis ületab seni maksva greeka kunsti oma. Ning kui Praxiteles tänapäeval tõuseks hauast, siis peaks ta minema Ameerikasse, et seal leida meie aja kaunit inimest.

Kindla tõena võib märkida, et ameerika sportlane keskmiselt 7½ kg rohkem kaalub kui, näiteks, saksa oma, ja et sellele põhjendab ameerika suurem saavutusvõimsus.

Ameerika suurem saavutusvõimsus peale selle põhjendab mitte n. n. suurtükikultusel, vaid tippsaavutuste laiusel. Ameerika omab suure, otse haruldaselt suure arvu esmaklassilisi atleete — võib-olla igas suures ülikoolis näi palju, nagu Euroopa iga suurem riik kõik kokku. Teiseks omab Ameerika väga levinevad mängu ja kehaliste harjutuste harrastamise kogu rahva seas ja eriti vanemaealiste meeste seas.

Kui enamik Euroopa riikidest on Ameerikast taga, siis seda kahel põhjusel: esiteks Ameerika rahva üt-

diselt hea kehalise ehituse tõttu ja teiseks seetõttu, et ameeriklased omavad paremaid sisseaedeid. Kui ühel keskkoolil on oma ujumisbassein, siis tähendab see iga õpilase rinnaukbermõõdu suurenemist 5 sm võrra ja ühtlasi 2½ kg võrra tugevamat kondikava, võrrelduna õpilastega nendes koolides, kus puudub oma ujumisbassein. Säärase kasvatuse kõrval ühekülgne kirjutuslaua-teadus ja destileertarkus võib oma otstarbekohasuse suhtes ainult kahtlust tekitada.

Mis tuleb Euroopal Ameerika eeskujul põhjal teha? Sakslased on põhjalikumalt arutanud seda küsimust. Nad ütlevad: Mitte ühtki võimlemissaali mõõtudega alla 30×18 m! Vähemalt igale suuremale koolile võimlemissaal, mille mõõdud 40×26 m! Võimlemissaali pinna iga ruutmeetriga kasvab kantmeeter-inimene, kasvab mitte üksnes ta kehakaal, mitte üksnes ta kehajõud, vaid ka tema elutüsedus.

Kas peab 1,2 miljoni inimese kohta Detroiti mustri järgi ehitama 46 siseujumisbasseini, s. t. näiteks Tallinna sellele vastavalt 4—5? Jah, ja veel kord jah! Sest iga ujumisbassein tähendab tuhat täiskasuaiget vähem, iga ujumisbassein tähendab miljard hingetõmmet sügavamini. Iga ujumisbassein tähendab 100.000 elu õnnetundi rohkem.

Ameeriklane teab, et iseloomusid kasvatatakse mitte teooriatega, vaid elamustega. Seepärast on kehakultuur talle iseloomu valamisvormiks. Spordiga vasardab ta mehi. Sport on kasvatuslik vahend, ja parim kõigist, kuna ta noorsoole on armsam kõigist. Sport ei ole eesmärk omaette, vaid kasvatuse ja sellega elu teener.

Vankumatult on kindel, et mõistliku kehalise kasvatuse huvides meil palju rohkem tuleb teha, kui seda seni on tehtud. Ja seda mitte hoolimata meie rahva ja riigi kehvusest, vaid just selle kehvuse tõttu. Saksas, näiteks, annab riik kehalise kasvatuse arendamiseks aastas välja iga miljoni elaniku kohta 1½ miljonit Saksa marka. Saksas peetakse seda summat praegu väga väikeseks, võrrelduna nende summadega, mis Ameerika kulutab kehalisele kasvatusele. Meie miljoni elaniku kohta tähendab aga 1½ milj. marka, meie rahas ligi 2 milj. krooni, kolossaalset summat. Kuid — nagu Saksas Ameerikaga võrrelduna, nii meil Saksaga võrrelduna — just kehvus kohustab. Kui kogu kultuurmaailmas peetakse seda kindlalt õigeks, et mis täna kulutatakse kehalisele kasvatusele, seda juba homme hoiame kokku kulude vähenemisega haiguste, õnnetuste, hoolekande ja kohtulike karistuste alal, siis see on maksev ka kehalise kasvatuse edendamisel Eestis.

Ja see täna välja antud ning homme kokku hoitud raha tuleb ülehomme sajakordselt tagasi tööjõu, õnne ja maksuvõimsuse kujul rahvusliku jõukuse kontosse.

Sporti edendada, see tähendab majanduspoliitikat ajada; sporti edendada, see tähendab tervishoiupoliitikat ajada; sporti edendada, see tähendab rahvuspoliitikat ajada; sporti edendada, see tähendab inimkonna vaimu eest hoolitseda; sporti edendada, see tähendab õnne levitada.

TOOMAS KIVI.

Märkmeid

N. ja P. Matsov:

Budapesti-sõidust

Budapesti euroopavõistluste najal võib öelda, et Eesti poksijad on saavutanud piiri, millest edasi neid ainult väike samm lahutab rahvusvahelisest täisedukast esinemisest. Võrreldes teiste rahvuste esindajatega on eestlased tehniliselt ja löögivõimsuselt rahuldavalt head. Vastuvõetav on löökide seedimine. Esialgu veel puudulik on võistlustempo. Kuid selle põhjust ei tule otsida külmas põhjamaa veres, nagu üldiselt arvatakse, vaid väheses rahvusvahelises läbikäimises. Kohtamised välismaa mitmekesiste poksija-tüüpide esindajatega võimaldavad suurema praktika ja kogemuste omandamise. Löögi sooritamise kiiruses ei jää meie parimad oma vastastest maha. Seda tõendasid oma matschides kõige paremini N. Stepulov, L. Nielender ja H. Freimuth. Kuid soovida jättev on just atakeerimise kiirus, tempo, ehk n.-ö. rütm. Meie mehed passivad palju ja kaotavad sellega matschi juhtimise initsiatiivi. Ja, piltlikult öeldes, suure passimisega ei saavutata slemme.

Vastupidavusega ületati mitmel matschil Euroopa parimaid. Eriti ilmekas selles mõttes oli E. Seebergi kohtamine euroopameistri sakslase Kästneriga. Seeberg oli viimasel roundil ülekaalukalt parem, mis üllatas pealtvaatajaskonda. Ta vastupidavus oli suurem. Kuid matschi alul eestlased tavaliselt n. ö. põlesid. Nad ülehindasid oma vastaseid ja olid nagu viimaste hüpnoosi all. Kui hiljem, millal matschi vältel selgunut vastane ei olnudki jumal-teab kui kardetav, hakati arendama oma tempot, siis ei suudetud lõpuga tasa teha varem kaotatud punkte. Budapesti kogemused avaldasid oma head mõju juba tagasisõidul sooritatud võistlustel. Mehed olid nüüd kindlamad endile ja algasid kohe gongi kõlanult kõvasti peale käima. Ja head tulemused Brnos, Kolinis ja Kattovičes olid parim tunnus-Budapesti kooli otstarbekusse.

Suure hüvena poksivad eestlased inglaslikult puhtalt, laskumata ebafairidesse võtetesse või määruste-vastastesse löökidesse. Ükski eestlane ei saanud Budapestis märkust. Küll aga nende matschi-vastased.

Budapesti-sõit oli pikim võistlusmatk, mida sooritanud Eesti täisarvuline poksimeeskond. Täpselt ühe kuu vältel sõideti maha ümmarguselt 3000 km ja võisteldi seitsmes linnas. Võidetud ja kaotatud matschide bilans kujunes vastuvõetavaks. Peale Budapesti olid tulemused linnade koondistega järgmised (esimestena märgitud eestlaste saavutatud punktid):

Vilnos	10 : 6
Bialystokis	11 : 5
Lodzis	6 : 10
Brnos	13 : 3
Kolinis	11 : 5
Kattovičes	7 : 9

Seega üldsumma 58:38. Tegelikult oleks õiglase-mate kohtunikega see vahekord olnud veel rohkem Eesti kasuks. Poola lehtede hinnangul väärtsid eestlased Lodzis viigi 8 : 8 ja Kattovičes võidu, koguni 12 : 4. Peale Kolini on kõik teised linnad Tallinnast suurema elanike-arvuga. Kolin oli aga oma meeskonda tugevndanud mõne Prahast kutsutud poksijaga. Kuivõrd välismaal hinnati Eesti poksijaid, selle tõenduseks olid võistlus-kutsed kahte Ungari linna ja Viini. Eriti käisid peale viinlased. Kuid varem sõlmitud lepingute tõttu pidime kahjuks loobuma Viini kutsest.

Võistlused teel Budapesti kujunesid heaks ettevalmistuseks euroopavõistluste vastu. Selleta oleks eestlaste käsi kahtlemata käinud halvemini nüüd saanud Budapesti „saunast“. Oli kohtamisi mitmesuguses stiilis poksivate vastastega, mis andis head lihvi. Edasi oli teekond Budapesti tahes-tahtmatult omapäraseks internaadiks: treeniti hoolsalt. Mingisugust selle-sarnast internaati meie poksijatele poleks kodumaal kuidagi saanud läbi viia. Võisteldes ja treenides mindi

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47,

TEL. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

EESTI POKSIMEESKOND BUDAPESTIS euroopavõistluste algamise eel. Seisavad vasakult: N. Matsov, A. Reino, H. Freimuth, N. Stepulov, K. Käbi, L. Nielender, E. Adelman, E. Seeberg, N. Kapustin ja P. Matsov.

vastu Budapestile. Üksikud paratamatult esilekerkinud kulmuvigastused paranesid enne tulleastumist euroopavõistlustel.

Kogu turnee võistluste-ketist tekitas osaliselt põhjendatult meelehärma meeste esinemine üksnes Budapestis, kus ükski kaheksast eestlasest ei tulnud toime võiduga. Kuid üldteatult ei läinud meie Budapesti võitma, vaid endid täiendama. Võrreldes aga nelja aasta eest peetud euroopavõistlustega olid eestlased nüüd siiski edukamad. 1930. a., millal võistlused peeti ka Budapestis, langesid R. Kuura ja O. Valdman juba esimesel roundil tehnilise knock-ouidi ohvriks. Nüüdsetel võistlustel püsisid kõik peale E. Adelmani lõpuni jalgedel. Seejuures N. Stepulov väärnis tegelikult võidu sakslase Schmedesi üle, nagu seda tõendavad ka vastavad väljalõiked Saksa lehtedest. Eestis varem treenerina tegutsenud Geza Leitner lausus Budapestis, et ta ei tundvatki ära Eesti poksijaid. Endistest maadlejatest olevat võrsunud täisverelised poksijad, kes võivad edukalt esineda Euroopa ringides.

Edukaim eestlane Budapesti-sõidul oli N. Stepulov, kes, välja arvatud Budapesti ebateenitud kaotus, ei kaotanud ühtki matschi. Temaga võrdseks võib pidada L. Nielenderi, kes aga Vilnos saadud kulmuvigastuse tõttu pidi leppima paari loobumiskaotusega. Võidupunktide rohkusega olid N. Stepulovile järgmisteks E. Seeberg ja A. Reino. K. Käbi saavutas kõige vähem võidupunkte, kuid temast tunduvalt nõr-

gemaks tuleb hinnata E. Adelmani rohkete knock-out-kaotuste tõttu. Peamiselt E. Adelmani arvel tekkiski kodumaal nurin Eesti poksijate esinemiste kohta üldiselt.

Kahtlemata ei olnud Budapesti-sõidu sooritanud meeskond Eesti parim koosseis. Seda rohkem tuleb rahul olla sõidu võistlustulemustega. Võistelda seitsmes linnas ja läbilõikes siiski edukalt, see pole igapäevane saavutus. Budapesti-sõit oli kooliks, mis head vilja hakkab kandma alles hiljem. Ainult rohkem rahvusvahelisi võistlusi ja mitte kaikkaid kodaraisse loopida klubide omaalgatusile. Ning lõppeks: õiglasemat ja ühtlast hinnangut kõigile poksijatele. Seda peamiselt kodumaa liidutegelaste poolt. Välismaalased oskasid meie poksijaid paremini hinnata. Ärgu ehitagu Eesti spordile hiina-müürisid kavatsusega piirata sõitusid välismaale. Suuri kogemusi saavutatakse kõige rohkem välismaal võisteldes. Meie poksijaile tuleb võimaldada senisest rohkem rahvusvahelisi võistlusi ja kui mehed veel süstemaatlikumalt treenivad, siis pole võimatu kerkimine Euroopa parimate hulka. Budapesti-kaotused kujunegu trampliiniks tuleviku-võitudele!

Rahvustest tuli Budapestis esikohale Ungari. Tehnilise oskuse poolest ungarlased aga ei väärinud seda. Ungari poksis on palju kaklemist, mis pole hinnatav puhtspordina. Esikoha võitmiseks olid ungarlased teinud siiski head ettevalmistust. Enne võistlusi oli väljavallituile internaat ja edasi oli ka teistj käima

Kinnisvaraomanikkude Pank

Tallinnas, Harju 48

Telefon 444-44

Toimetab kõiki
pangaoperatsioone

pandud kõik rattad võimalikult tagajärjekamaks esinemiseks. Hästi olid ungarlased situeeritud ka võistluste korraldamisega oma kodus, mis pakkus mõningaidki soodustusi. Näiteks jäeti matschd kergemates kaaludes viimastele päevadele. Kuna võistlejate kaalumine toimus ainult üks kord, mis oli võistluste avapäeval, siis oli võimalik säärane juhtum, et kärbeskaallane ungarlane Kubini oli finaalis tugevasti üle kaalu. Tehniliselt oli ta finaalivastane inglane Palmer parem, mida Kubini püüdis hävitada nügimisega ja kaklemisega. Kohtunik Killstuen, Rootsi, diskvalifitseeris ungarlase, mis kutsum publikus esile säärase protestitormi, et rootslast hiljem ei juletud üldse kohtunikuks panna. Selle tõttu tuli muuseas Peeter Matsovil lisaks temale varem määratud kahele finaalmatschile asendada punktikohtunikuna rootslast veel kahel finaalmatschil. Ungarlastest oli tehniliselt parimaks poksijaks Szigetti, kes erinevalt teistest ungarlastest poksis puhtalt. Tuntud Enekes on hingeliselt hea poksija, kuid ebapuhta tööga. Finaalis sai ta kaks märkust ja oli diskvalifitseerimise piiril.

Keda eestlased suure huviga jälgisid ja kellelt eeskuju võeti, olid inglased. Inglise väärrib tegelikult Euroopa parima poksirahvuse au. Inglased olid laitmatult head tehniliselt ja ka poksija-hingelt. Kergekeskkaalu euroopameister Mc Cleave sai eriauhinna tehniliselt parima poksijana. Selle mehe kohta võib öelda, et ta poksib peagu temperamentitult. Jagab lööke külmalt, kogu matschi vältel ühtlase tempoga, kuid kaalutletult ja äärmiselt tabavalt. Ta taltsutas kergesti ka kõige kuumema vastase. Mc Cleave'i stiili tuleb ka eestlastel võtta eeskujuks. Nim. inglasega saab võrrelda ta kaasmaalasi Palmeri ja raskekaallast Floyd'i. Inglise treeningust Budapestis torkas silma hommi-kuse väsitava treeningkäigu sooritamine veel finaali-võistluste päeval. Eestis oleks seda peetud hullumeel-suseks.

Stiili puhtuselt inglase järgmisteks olid skandi-naavlased, kes olid esindatud aga napiarvuliselt ning ei pääsenud seetõttu suuremale maksvusele. Peale ing-laste ka skandinaavlaste kui põhjamaalaste paremaks hindamine kuumavereliste lõunamaalaste ees tundub ku-rioomina. See on löögiks ka meil võrdlemisi laialda-selt valitsevale väärarvamisele, et eestlastest kui kül-maverega rahvast ei saa võrdsuda väga häid poksijaid.

Oligu tähendatud, et lõunamaalaste suur võistluskuumus variseb kergesti kokku flegmaatse põhjamaalase võist-lusviisi ees, kui aga sellesse võistlusviisi kuulub kõige tähtsamana tehniline kõva külg. Budapestis võis mär-kida, et põhjamaalased olid tõesti stiilsed poksijad, lõunamaalased seevastu aga liialduseta öeldult enami-kus kaklejad. Seda viimast tõendasid suurel määral ungarlastele ja itaallastele osaks saanud märkused ja diskvalifikatsioonid. Itaallased, kes varematel euroo-pavõistlustel esinenud suurte kohtade noppijatena, löö-vad palju peaga ja nügivad. Tagajärjeks on, et nad ise lõhuvad endil kulmud ja ninad. Pärast seekordseid võistlusi banketil ei olnud tööpoolest ühtki terve näoga itaallast. Seetõttu loobusid nad muuseas Brnos võist-lemisest, kus pidid esinema üks päev enne eestlasi.

Teistest rahvustest võis ka sakslasi osaliselt pare-maiks pidada ungarlasist. Head olid neil raskekaalus teiseks tulnud Runge ja poolraskekaalu kolmas mees Pürsch. Viimast võib pidada koguni Euroopa parimaks oma kaalus ja seega paremaks ka euroopameistrist Zehetmayerist, Austria. Pürsch võitis ülekaalukalt rootslase Söderbergi, kes on soomlase Koivuse mitme-kordne võitja.

Rumeenlastel oli prantsuse poksikool, mis on Eu-roopa parimaid. Nad esinesid üle ootuste hästi, kuid välja lülitas neid kohtunikeblokk. Tundes selget üleko-hut, loobusid rumeenlased neljast matschist kolman-dale kohale ja protestiks kolisid nad koguni välja ühi-sest välismaalastele määratud hotellist. Ühe Soome lehe kaudu avaldas ka Eesti leht märkuse, et rumeen-lased ja eestlased olevat olnud nõrgeimaiks poksijaiks euroopavõistlustel. Säärane mulje võis tekkida üksnes mõlema rahvuse raskekaallaste arvel. Nii Adelman Rungele ja rumeenlane Stanescu G. Bärlundile kao-tasid üllikiiret kookidega. Jättes kõrvale eestlaste kaitsmise, ei saa aga rumeenlasi mingil tingimusel pi-dada halbadeks poksijateks.

Poolakad platseerusid koos Inglise ja Saksaga Un-gari järgmistena, mis on tunnustusväärne koht. Poola poksikoolis tundub aga liialt Ungari mõju sagedase nü-gimise ja peaga löökide näol. Tšehhide poksitase on peagu võrdne poolakate omale.

Euroopavõistluste tulemused olid järgmised:

Kärbeskaal: 1. Palmer, Inglise. 2. Kubini, Ungari. 3. Rotholz, Poola.

Kukkkaal: 1. Enekes, Ungari. 2. Cederberg, Rootsi. 3. Rogalski, Poola.

Sulgkaal: 1. Kästner, Saksa. 2. Frigyes, Un-gari. 3. Forlansky, Poola.

Kergekaal: 1. Faccini, Itaalia. 2. Haranyi, Un-gari. 3. Schmedes, Saksa.

Kergekeskkaal: 1. McCleave, Inglise. 2. Varga, Ungari. 3. Rõisland, Norra.

Keskkaal: 1. Szigetti, Ungari. 2. Majchrzyckj, Poola. 3. Neri, Itaalia.

Poolraskekaal: 1. Zehetmayer, Austria. 2. Antczak, Poola. 3. Pürsch, Saksa.

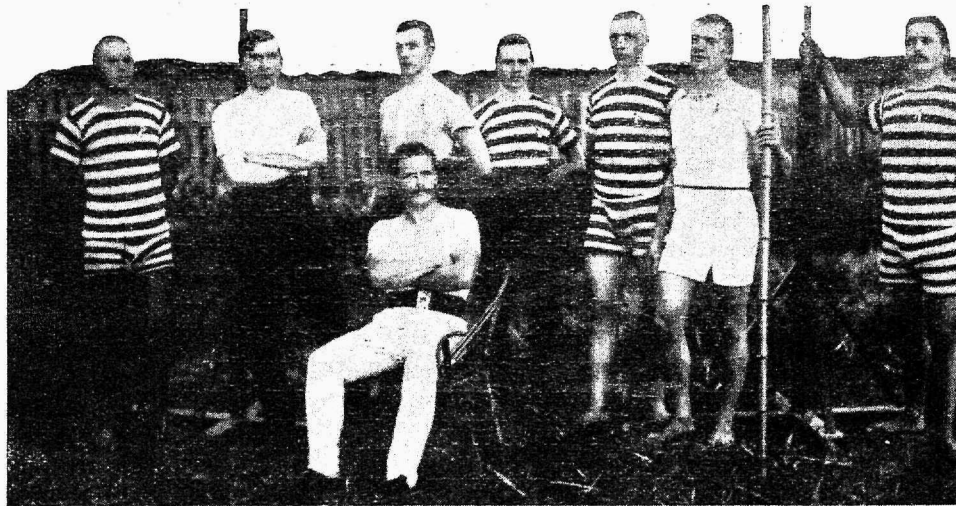
Raskekaal: 1. Bärlund, Soome. 2. Runge, Saksa. 3. Floyd, Inglise.

Rahvuspunktid jagunesid järgmiselt: 1. Ungari — 14. 2. — 4. Inglise, Saksa ja Poola — 7. 5. Itaalia — 4. 6. — 7. Soome ja Austria — 3. 8. Rootsi — 2. 9. Norra — 1 punkt. Maailma mõõdupuus suudab USA ja Argentiinaga kõige tasavägisemalt võistelda Inglise.

A. Adorf:

Vastu uutele suur- saavutustele...

Tänavune kergejõustiku
hooaeg kujunegu kõigi
aegade parimaks!

23 AASTAT TAGASI. Pildil Kalevi kergejõustikuvõistlustest osavõtjad 1911. a. Pirital. Ees istub L. TÕNISON, seisavad vasakult KUUSNER, LINNAS, TREU, VILLAS, ANTON, ÖUNAPUU, MERI ja VUNN.

Lainena üle maailma on veerenud uue kergejõustiku-hooaja algus. Esimesed kergejõustiku-teated sel aastal saabusid meile Brasiiliast, kus Kalev Kotkas püstitas uue eurooparekordi kõrgushüppes — 2.01. Järgnevalt kaabeldati üha hirmuäratavamaid rekorde Kaliforniast ja veel edasi saabus hooaeg ka Euroopasse. Arvestamata murdmaajookse toimus teistel aladel hooaja avamine Eestis rekordselt vara — aprillis. Esimesed võistlused peeti Viljandis ja varakevadele vaatamata üllatas noor H. Koik 3.40-lise teivashüppega. Üle Eesti veeres laine ka Soome, kus M. Järvinen 73 m-liste treeningvisete najal ennustab tänavu kindlasti rikkuda odaviske 80 m piiri. Käesoleva E. Spordilehe ilmunult on hooaeg avatud juba kõikjal.

Mida uut pakub maailmale tänavune hooaeg? Sissejuhatus on olnud igatahes vägev: kuulis J. Torrance 16.80 ja J. Lyman 16.48 ning kõrguses W. Marty 2.07! Nende tagajärgede ülistamiseks ei leidu naljalt sõnu. Kuid täishooaeg on alles ees. Sellega on öeldud, või tahetud vähemalt loota, et suurem osa suurtagajärgi on alles puhkemisel. Rida vägevaid võistlusi gigantsete saavutuste õhkkonna loomiseks näeb tänavu maailm. Jättes kõrvale Ameerika Ühendriigid, kus suursaavutused muutunud nagu varrukaist raputatavaiks, nimetame suurematest heitlustest Vana-Maailma esivõistlusi Torinos septembris. Sinna sõidutab Itaalia kohale kogu Euroopa ekstraklassi. Edasi kuulub suurt liiki võistluste hulka Soome-Saksa maa-võistlus, mis peab lahendama Euroopa parima kergejõustiku-rahvuse küsimuse. Veel mõned suuremakalibrilised maavõistlused ja teised rahvusvahelised kohtamised ning... olgem valmis igasugustele sensatsioonidele.

Euroopa eriti võistluste-rikast hooaega silmas pidades on oodata suurel määral ka eurooparekordide uuendamist. Huvipärast toome nende praeguse tabeli:

100 m	Jonath, Saksa	10,3	1933
200 „	Jonath, Saksa	20,9	1933
400 „	E. Liddel, Inglise	47,6	1924
800 „	Th. Hampson, Inglise	1.49,8	1932
1500 „	L. Beccali, Itaalia	3.49,0	1933
3000 „	J. Kusocinski, Poola	8.18,8	1932
5000 „	L. Lehtinen, Soome	14.17,0	1932
10000 „	P. Nürmi, Soome	30.06,2	1924
4×100 „	S. V. Eintracht, Saksa	40,8	1928
tõkkeid 110 „	E. Wennström, Rootsi	14,4	1929
„ 110 „	B. Sjöstedt, Soome	14,4	1931
„ 400 „	Facelli, Itaalia	52,6	1928
kõrgus	K. Kotkas, Soome	2,01	1934
kaugus	E. Köchermann, Saksa	7,64	1928
kolmik	V. Tuulos, Soome	15,58	1928
teivas	Ch. Hoff, Norra	4,25	1925
kuul	F. Douda, Tšehhoslov.	16,20	1932
ketas	J. Remez, Ungari	50,73	1932
oda	M. Järvinen, Soome	76,10	1933
vasar	P. O'Callaghan, Iiri	56,33	1930
kümnevõistlus	H. Sievert, Saksa	8467,62	1933

Soome on ülaltoodud rekordide tabelis esindatud kõige arvukamalt: viis rekordi ning kuuendat, 110 m tõkkejooksus, poolitab Rootsi. Teiste rahvuste päralt on rekorde järgmiselt: Saksa — 5, Inglise ja Itaalia — à 2, Poola, Norra, Tšehhoslovakkia, Ungari ja Iiri — à 1.

Eesti kergejõustiku kohta võis juba läinud aastal märkida, et käes on renessans. Kahtlemata süveneb see tänavu veelgi ja toob otsustava pöörde suureks tõusuks. A. Klumberg, meie kergejõustiku värske üldjuht, usub võimete tõusu ennenägematult suurel määral. Üldine armee on suurenemas kui paisu tagant pääsnult, ning l. a. neljale musketärile on lisandumas uusi. „Peaaegu Eesti sportlasmaterjali paremaks näiteks Poola omast,“ lausub A. Klumberg. „Kas pole siis võimatu, et meiegi

lähemal ajal anname maailmale mõne Kusocinski, Heljaszi jne?" Tahaksime seda meeleldi uskuda.

A. Klumbergile on saabunud rida kirju senitundmatutelt sportlastelt, kes, teada andes oma kehaandmed ja senised spordisaavutused, paluvad nõu ja juhtnõõre edaspidiseks sportimiseks, ning eeskätt ootavad sobiva spordiala kättejuhatamist. Kahtlemata võib neist „kirjasaatjatest“ võrsuda nii mõnigi tuleviku-suurus. Toome näitena kas-või ühe lootuse, kelle nime esialgu jätame laiematele hulkadele saladuseks. Kirjale juurelisatud pildilt nähtuna on see tundmatu tõeline atleet. Ta pikkus on 193 sm ja raskus 115 kg, seega kehamõõtudelt ehtne Torrance. Ka seni saavutatud tagajärg — 16 m kuuli — meenutab Torrance'i. Ainsaks vaheks on, et Ameerika Torrance lennutab niipalju rasket, meie oma aga kerget kuuli. Kuid kahtlemata on mees alles lihvimatu tehnikaga, mis on aga suurimaks eelduseks edaspidi lihvi omandanult ka raske kuuliga 16 m saavutamiseks. Veel üks, eelnimetatud mehega umbes võrdsete kehamõõtudega algaja ilmus neil päevil Kalevisse sooviga maadlust õppida. Kergejõustiklased panid ta aga kuuli tõukama ja esimeste tõugetega, mis tehtud hoota ja kohapealt, saavutas ilmumu üle 12 m. Toodud juhud on paremaks tunnustuseks eeskätt huvi kasvamisele kergespordi vastu ja teiseks hea materjali olemasolule.

Praegu juba suursaavutuste poole ründavate värske jõudude seas äratav tähelepanu Karl Fatal. Kuni läinud aastani oli ta laiematele hulkadele tundmatu jooksja. Tegelikult on mehel pikk jooksutreening seljataga. Sündinud tapalaseks oli talle eeskujuks lendavaks tapalaseks nimetatud Karla Laurson. Juba 15-aastase poisina oli Fatali sagedaseks jooksumarssruudiks Tapa-Lehtse ja tagasi, millega ta arendas head vastupidavust. Peale jooksmise tegeles ta mõningal määral tõstmisega, mis tegelikult on soovitatav kõigile jooksjatele keha tugevdamiseks. Praegu on Fatal pika, sihvaka ja saleda kehaehitusega ja jooksja kohta hästi arenenud kehalihtastega. Nagu ütleb A. Klumberg, kelle hooldamisel mees treenib, olevat Fatal koopia omaaegsest maailmarekordimehest sakslasest dr. O. Peltzerist. Nende ridade kirjutaja tutvus Fataliga viie aasta eest Tapal. Juba siis olid Fatali tavalised resultaadid 1500 ja 3000 m jooksus vastavalt 4.30 ja 9.50 ümber. Vahepeal teenistusega Narva siirdunud asus Fatal pikemate distantside harrastamisele, kuni 1. a. Eesti esivõistlustel pärast 5000 m-is võistlemist A. Klumberg talle soovitas kiiruse arendamisele asuda ning keskmaid harrastada. Samal aastal saavutas K. Fatal meie oludes tähelepanuväärivate markidena 800 m — 2.01,6 ja 1500 m — 4.13,0.

Keskmaajooksjana võib K. Fatal end kõige paremini läbi lüüa. A. Klumberg ei pea paljuks, kui K. Fatal tänavu 800 m katab 1,56-e ümber, paremal juhul aga 1.55. Siis on lootusi, et Fatal Berliini aastal on 1.50-ne mees. See tagajärg võimaldab juba kohale tulekut.

Eesti kergejõustik vajab suuri eeskujusid oma maalaste seast, kes ergutaksid teisi järeleaimamisele. Visetes ja hüpetes on meil hinnatavateks eeskujudeks

G. Sule, A. Viiding, A. Kuuse ja N. Küttis. Tänavu peaks kerkima üks musketär ka jooksjate seast. On väga tähelepanuväärne, et ühe suuruse kerkinult nagu puruneb tamm ja teisi suurusi valgub kiiremini juure. Vast saame nii üle ka praegu valitsevast jooksjate kriisist. Selle lahenemisel võib olla seitsmepeniikoormalise sammu tähtsus Eesti kergejõustiku tõusuks Euroopa parimate rahvuste hulka.

Eesti kergesportlastel on tänavu ette näha rida suurvõistlusi. Lätlastega tuleb jõudu katsuda kolmel maavõistlusel: kaks korda omavahelisel, üks Riias ja teine Tallinnas, ning lisaks kolmikmaavõistlusel Eesti-Läti-Poola. Rahvusmeeskonna koostamine on usaldatud A. Klumbergi hoolde, mis peaks vältima eelmiste aastate väärsammud, mis kutsusid esile üldise nurina. A. Klumbergile kuulub ka kergejõustiklaste ettevalmistus. Seega peaks tänavuaastane olukord maavõistluste suhtes olema märksa parem ja looma paremad eeltingimused edukusele.

Raskeimaks katseks kujunevad kahtlemata euroopavõistlused Torinos, kuhu meilt Itaalia kulul sõidab lei meest. Võimatu pole veel mõne üksiku mehe Torinosse läkitamine, kui aga kerkib küllaldaselt hea kandidaat. Pretensioon ses suhtes on loodud maadlejate ja poksijate euroopasoitudega. Kui eestlased tänavu suudavad vähemalt 50% sellest korda saata, mis nad

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

soovib täielises valikus
hooajaks

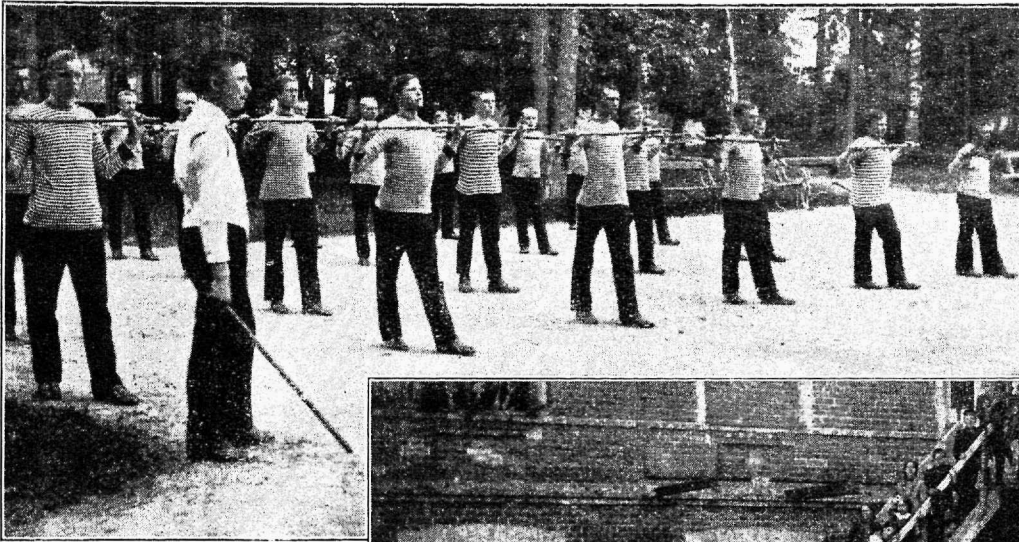
sporditarbeid

Tennise reketeid

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu
saapaid, kingi, kalosse

ja **toakingi**

KUIDAS VANASTI VÕIMELDI.

Noorsoopidu 1914. a. Pärnus.
Pildil ülal poiste kepiharju-
tused, pildil paremal laulu-
mängud.

läinud aastal Torinos saavutasid, siis võime uhked olla.

Hea sissejuhatusena järgnevatele suurvõistlustele kujuneb kahtlemata üleriiklike spordimängude kergejõustiku osa. Esmakordselt saame näha kõiki maakondi koos võistlemas. Sarnane konkurents loob hea aluse tänavuaastase keskmise tagajärje tubliks kerkimiseks kõigil aladel. Iga maakond, Tallinna ja Tartu linnad eraldi, võib igal alal välja panna kaaks meest ja teatejooksudes ühe meeskonna. Kavas on järgmised alad: 100, 200, 400, 800, 1500, 5000 ja 15000 m jooksud, 4×100 ja 4×400 m teatejooksud, 110 m tõkkejooks, kõrgus, kaugus, teivas, kuul, ketas ja oda.

Üldiselt ennustatakse tänava Eesti rekordide purunemist peagu kõigil aladel. Kuigi see vast tundub asjatu etteruttamisena, püüame alljärgnevalt siiski vaadelda loodetavate uute rekordide kujunemist.

100 ja 200 m-is peaks R. Tomson jõudma vastavalt 10,8 ja 22,5-ni. 400 m-is on raske ennustada uue rekordimehe nime, kuid rekord ise nihkub kahtlemata alla senist, s. t. alla 51,0. 800 m-is on kindel lootus K. Fatalile ja A. Jürulaule 1,56 saavutamise näol. 1500 m-is vast K. Fatal viib margi tublisti 4 minutile lähemale. 110 m ja 400 m tõkkejooksudes võivad E. Rähn ja A. Paluvere üritada uut rekordi. Kõrgus-

hüppes lasub kogu lootus A. Kuusel, hes juba treeninguil saavutanud 1,90. Kaugushüppes ja kolmik-
hüppes N. Küttis temale omase asjasse kiindumisega võib veel kord üllatada, vähemalt kolmikhüppes. Teivashüppes on sirgunud mitmes kohas rida noori, kellelt, vähemalt ühelt, loodame 3.80 saavutamist. Kuulitõukes on A. Viiding lubanud 16 m piiri rikkuda. Ta kaebab küll treeningu võimaluste puudumise üle, kuid loodetavasti paraneb see olukord. Kettaheites sõltub rekord jällegi eeskätt A. Viidingust. Odavisikes on muutunud küll kahtlaseks G. Sulelt 70 m piiri ületamine, kuid vast siiski tuleb rekord. Vasaraheites on K. Annamaa treeninguil korduvalt heitnud üle 48 m. Sama saavutamine võistlustel peaks olema loogiline järeldus. Puutumata jäävad vast ainult 5000 ja 10000 m rekordid, kuigi praegustele rekordidele jõutakse läinud aastastest tagajärgedest lähemale.

Ülaltoodud ridades on küll palju optimismi, kuid mitte midagi võimatut. Eesti kergesportlased peavad endid pingutama senisest kõrgemale jõudmiseks. Kogu maailmas kerkivad tagajärjed peadpööritava kõrgusele ja kui meie õigeaegselt ei suuda pingutada, siis on hiljem pingutamine seda raskem. Kujunegu Eesti tänavune kergejõustiku hooaeg kõigi aegade parimaks, mis ületaks ka 1. a., meie kõige tublima hooaja!

PILDIL: Euroopa maadlus-esivõistlustest osavõtjad Roomas Itaalia iseseisvuse-monumendi trepistikul. Eestlased teises reas (peaaegu keskel).

A. Antson:

Eesti maadlejad Roomas

Maadlussport praeguste määruste tõttu ummikus

Jälgida 1934. a. Euroopa maadlusesivõistlusi Roomas algusest lõpuni, jätmata vahele ainsagi paari vahelist heitlust — selleks tuli olla küll kas põline, ja päris panetunud maadlusaige, või vähemalt riskeerida täieliku huvi kaotusega maadlusspordi vastu üldse.

Valisin isiklikult „kuldse kesktee“, kuid sellest hoolimata ma ei tahaks meelsasti enam kuulda sõna „maadlus“ enne poole aasta möödumist. Veel enam: julgen väita, et kõnealustel võistlustel ei osavõtjate, pealtvaatajate, kohtunikekogu liikmete ega esindajate hulgas leidu vist küll ühtki meest, kes võiks hoobelda sellega, et ta Euroopa esivõistlustel Roomas on näinud eranditult kõiki matše. See osutus juba füüsiliselt võimatuks.

Võistlused kesksuviselt palavas ja umbes Quirino teatris kestsid neli päeva, igal päeval läbitikku üheksa tunni ümber. Esivõistluste lõpupäeval koguni hommiku kella 10-nest kuni keskööni, peagu vahetpidamatult.

Pinevamategi matšide jälgimine muutus raskeks eriti õhtupoolikul, mil rammestus paratamatult haaras eriti talvest otse kesksuvisesse päikeselooomast hõoguvasse, õitsevasse Rooma sattunud põhjamaalasi, kuna pealegi keerles lavale, kus peale suure maadlusmati asetsevad kohad maadluskohtunike, ajakirjanike ja võistlusist osavõtjate jaoks, teatrisaalist ja seda kõrges kaares piiravalt kolmelt rõdult suvisele leitsakule lisaks paksu pilvena paberossi ja sigarettide suitsu. (Itaalias on suitsetamine teatrisaalides takistamatult lubatud lõbuks.)

Harva on olnud ühelgi Euroopa maadlusesivõistluse osavõtt nii suur, kui seekordsetel koomas. 19 võistlustele ülesantud rahvusest olid saanud 17 oma valitud atleedid fašistliku missiooni peakantsi.

Vanese pidulikkusega toimuval avaentul, 26. aprillil, defileerisid umbes 150(!) pealtvaataja ees järjekorras: Austria, Belgia, Tšehhoslovakkia, Daani, Egiptuse, Eesti, Soome, Prantsuse, Saksa, Itaalia, Läti, Norra, Poola, Rumeenia, Rootsi, Šveitsi ja Ungari rahvusmeeskonnad eraldi. Ülesantuist puudusid vaid Türgi ja Jugoslaavia. 103-st osavõtjaini registreeritud atleedist oli kohal 87. Osavõtjate hulka kuulusid kõik Euroopa paremad maadlejad peagu eranditult. Kokkuvõttes: konkurentsilt vist tugevamad Euroopa maadlusesivõistlused senipeetuist.

Mitmed Itaalia lehtedest, lähtudes elavast osavõttust seekordsetel esivõistlustel, kõnelesid Rooma suurvõistluste kirjeldusis „maadlusspordi renessansi“ taassaabumisest. Käesolevate ridade autorile ähvardas ometi kõigist positiivseistki tegureist hoolimata jääda peagu vastupidine veendumus.

Maadlussport praegusel kujul, surutuna seniste määruste kivistuvasse raamesse, ähvardab tarduda täielikult rutiini. Praeguste maadlusmääruste fiasko avaldus Roomas selgemini kui kusagil mujal. Töövõidu pühalikuks sakramendiks praegustest määrustest tingitud käsku ja prohvetiks on kujunenud nõue: „Püsi püsti, maksku mis maksab!“ „Häda võidetuile!“, hõigati kunagi Roomas, nüüdsetel esivõistlustel tulnuks see lause aga asendada ajakohasema ja moodsamaga: „Häda

vääratajale!" Soome rahvusmeeskonnal läks kaduma kaks meistritiitlit vaid nende esinejate juhusliku komistamise tõttu. Vennasrahva raskekaalu tank Arno Niemelä oma esimesel võistlusel Roomas rootslase R. Svenssoni vastu maadeldes komistas juba esimesel minutil iseenesest ja langes tasakaalu kaotades täies pikkuses matile. Svenssonil ei tarvitsenudki teha muud, kui hoida teda seal 15 min. ja „töövõit“ oligi saavutatud. Umbes samalaadne saatus tabas soome meeskonna üht andekamat esinejat, tulisel ja võteterohkelt maadlevat Esko Hjelti, kes sakslase Gehringiga võisteldes samuti komistas matile, kus sakslane teda küll ei suutnud hoida, kuid takjana tagantvõõst pidades korduvat piistitõusva soomlase seljatagant üha uuesti murdis parterri, selle juhuse tõttu saadud positsiooniga tulles võitjaks „töövõiduga“.

Maksimate määrustest tingitud „töövõidu“ üritamispüüde senistele kogemustele vastavalt moondas eriti just kuulsamate ja tegelikultki paremate maadlejate kohtamise ilmetuks pusimiseks. Eelmised ja nüüdseki võistlused tõestasid veel kord üleilgiselt, et sarnane pusimistaktika aitas viia võidule mõnegi maadleja, kes ei hiilnud ei maadlustehnikalt, ega muultki euroopalise kuulsusega atleedilt nõuetavaks-peatavalt omaduselt. Eelmistelt võistlustelt saadud õppetunnid selle maadlusviisi olid pookinud küllge paratamatult peagu kõigile paremaile euroopa maadlejaile. Ühejõuliste ja tehniliselt võrdsete meeste kohtamisel otsustas sagedasti nüüdki võistlustulemuse pusimistaktika järjekindlam kasutamine.

Selle markeeritud passiivse, võtetest lahtipürkimise ja rinnaga rõhutamisel pealetungimist teeskleva maadlusstiili õitseng näib olevat jõudnud oma haripunkti. Seda maadlusviisi harrastasid eriti skandinaavlastes (s. o. rahvused, kus maadlusport eriti „kõrgel järjel“): rootslased, soomlased, daanlased ja eestlane Väli, kes selle võistlusviisi tagajärjerkuses, praeguste maadlusmääruste juures, jõudnud selge veendumusele paljude võistluskogemuste kaudu. Kui tapvalt igavad, võtetevaesed, maadlusportlikult tuimad oluksid Rooma suurvõistlused, kui neist oleks võtnud osa vaid kauastes kogemustes karastatud ja ettevaatlikuks õppinud maailma kuulsused: Kurland, Sperling, Väli, Karlsson, Nordling, Niemelä, Svensson j. t. — kui oleksid puudunud noored, kelle päralt juba bioloogiliste seaduste põhjal on tulevik. Just need võistlused, milles seisid otsustavas heitluses vastamisi Euroopa kuulsamad (paremad?) maadlejad, kujunesid võistlusspordina kvaliteedilt kõige kehvemaiks. Väärrib märkimist, et Karlsoni ja Väli vahelisel võistlusel 20 min. jooksul tehti ainult 1½ võtet (needki teostas vaid Väli). Soomlase Reini ja sakslase Sperlingi vahelisel maadlusel Reini esimese 10 min. jooksul paar-kolmkorda haaras Sperlingi pea enda kaenlasse (Sperling ei üritanud sedagi!) ja kogu võistlus mõlema vahel piirdus vaid ühe võttega (Sperling viis Reini parterrimaadluses ülerinnaheitelt silda). Soomlase Niemelä ja rootslase Svenssoni kohtamisel ei tehtud õieti ühtki võtet. Kuid samalaadseid võistlusi Roomas võiks tuua näiteks veel terve leegioni. Mida tugevamad ja paremad maadlejad kohtasid, seda kehvemaks kujunes matš kvaliteedilt, kuna seevastu nõrgemaks peetud maadlejad vähemalt pakkusid esivõistluste parimad ja kaunimad partiid.

Vanematest maadluskuulsustest moodustasid Rooma suurvõistlustel meeldiva erandi Ivar Johansson, Laszlo Papp, August Neo, Kustaa Pihlajamäki ja mõned teised, kelle võistlusviisis rõõmuvastav viisil oli seda ekspresiiivsust ja tulisust, dünaamikat ja võttest-võttesse ruttavat võistlusindu, mis maadluse samuti kui iga teiseigi spordiala muudab kõitvaks sündmuseks ja elamuseks nii võistlejaile kui ka pealtvaatajaile.

Roomas, EM-võistlustel nähtu põhjal julgen pidada rootslast Ivar Johanssoni momendil parimaks maadlejaks maailmas. Roomas võitis ta kõik oma vastased peale soomlase Pikkusaari seljavõiduga; isegi tugev ja

Roomas tõeliselt üllatavalt heas vormis esinenud A. Neo ei pääsnud Johanssoni raudsetes võtetes seljakao-tusest, mis tuli 15 m. 7 sek. kestnud kõva heitlemise järele. Ungarlase Papi keeras Johansson kahele olale veelgi kiiremini — 13.12-ga. Teised ta vastased I. J. seljatas mängleva kergusega.

Johanssonil oli kõvem võistlus eestlase Neoga, kes samuti kui Johanssoni enne võistlust viimasega kõik oma vastased peale soomlase Pikkusaari oli suutnud seljatada võrdlemisi lühikese ajaga. Lätlase Kavalsi 8 min. 27 sek., austerlase Stiedli 11 m. 35 sek. ja norralase Karlsoni 9 m. 11 s. Neo furroori valmistavalt eduka esinemise tõttu Johansson näis teda seevõrra kartvat, et eestlasega finaalis võisteldes esimese 10 min. jooksul ei julenud teha ühtki võtet, varitsedes vaid võimalust viimase haaramiseks vastuvõttest. Alles järgnevas parterrimaadluses, Neo allaminekul, riskeeris maadluskuningas omakord asuda täiel aarul pealetungile. Seski, muide huvitavas võistluses, pidurdas „töövõidu“ süsteem siiski tunduval määral matši õiget arengut.

Johanssoni tavaline maadluslaad on täielikuks vastandiks pusimisviisile. Selle asemel, et vastast enesest eemale ja matilt välja trügida, armastab kuulus rootslane minna heitluse rind-rinna vastu, et vastast haarata võttesse, või klammerdada vastuvõttest. Ta omab virtuoosliku maadlustehnika, tugeva ja kauni kehahituse, ning näib võistluskogemustelt ning taibult ületavat kõik oma vastased. Ta maadlustaktika on alati õieti arvestatud kohandatud vastase võistlusstiilile. Johanssoni esinemine Roomas jättis mulje, et ta momendil võimetelt vähemalt on pea jao kõrgem kõigist euroopa maadlejaist ja tõeliselt suureks maadlejaks, kelle sarnaseid võrsbu vaid üksikuid aastasaja jooksul.

Keskkaalus on eestlase Neol rohkesti eeldusi areneda Johanssonile väarikaks järeletulijaks. Kuid püsivamagi töö korral nõuab see Neolt siiski veel aastaid. Praegu on veel vara Neod võrrelda Ivar Johanssoniga.

Neo esinemine Roomas üllatas suuresti isegi optimistlikumaidki eestlasi. Ta sooritas kõik matšid eranditult suure tulisuse, tubli vastupidavuse ja särtsuva võistlusinnuga. Kodumaal on seni Neoga varemald edukaid esinemisi peetud juhusiikeks ja meest maadlejana väga ebakindlaks. Roomas Neo tubli esinemine polnud vähemalgi määral tingitud juhuslikkusest. Ebakindlusest ta seekordses kuues tugevas matšis ei saanud kõnelda kordagi. Neo on keskkaalus haruldane maadlustalent ja Roomas toimunud euroopa esivõistluste järele Eestile kerkinud üheks suuremaks olümpialootuseks. Sellele lisaks on mees meie maadlejate hulgas intelligentsemaid ja oma sportlikult vaimult eeskujulisemaid. Ta esines Roomas seekord märksa paremas vormis, kui kolmikmaavõistlusel Helsingis, kuid ta isegi oli enda edus teadlik juba enne võistluste algust. Kuigi juba pool aastat täiesti töötuna (Neo on kutselt autojuht), oli ta Rooma suurvõistluste vastu end valmistanud erilise hoolega, ega katkestanud igahommikusi käigu- ja jooksuharjutusi isegi võistluspäevil.

Eesti teine esindaja Roomas — Voldemar Väli — seevastu saabus seekordsetele euroopa esivõistlustele märksa vähem treeneritult kui Neo ja kaebas juba võistluste algupoolel, et tal puudub see värskus ja energia, mis oli varem. See ongi täiel määral mõistetav, kuna Väli juba kümme aastat edukalt kaitsnud Eesti rahvusvärve.

Kümme pikka aastat askeetlikult harjutada, võistelda ja üha püsida endises nooruslikus võistlusinnus — see käib üle jõu.

Keskeast ülejõudvale sportlasele iga raske võistlus on otsegu tuleprooviks, mis osa säilinud energiat paratamatult põletab ja murendab. Ja ega nooruslik võistlusvaimustuski ja huvi raskeks treeninguks püsi igavesti endisena. Inimlikele seadustele peab paratamatult alluma sportlane.

Kõigest hoolimata Väli väärrib veel nüüdki eesti parima maadleja nime. Oma hiilgepäevil oli ta maailmas

ESTI MAADLUSMEESKOND saabunult Rooma. PILDIL vasakult: A. Antson, N. Kursman, V. Väli, A. Neo ja J. Villemson.

üks imetlusväärsemaid maadlusvirtuoose, kelles veel nüüdki on säilinud suur annus seda sädelevat espiird ja elastset võistlusoskust, mis eraldab väheseid, tõesti häid maadlejaid kümnetest tuhandest teistest sama spordialaga tegutsevaist. Viimaste võistluste kogemused on temasse istutanud, kahjuks, aga samuti kui teistesegi vanema generatsiooni maadlejaisse suuremal määral kui vajalik varuvalt passiivse pusimistaktika, millest vabanemisel Väljal kui tehniliselt heal ja võteteoskusest kõrgeklassilisel maadlejal oleks kindlasti paremad väljavaated veelgi edukamaks esinemiseks. Väli näib selles olevat ise täiel määral teadlik, lausudes pärast kaotust Kurlandile: „Tuleb uuesti minna tagasi endise lahtise ja riskeerivama maadlusviisi juure. Ega selle pusimisega ka kaugele ei jõua! Pusida oskavad nad kõik!“ Arvamus, mis Roomas nähtu järele tundub eriti paikapidavana.

Kergekaalus, kus konkurents euroopa esivõistlustel oli tugevaim, on Väli momendil maailmas siiski võime-telt vähemalt teine mees. Esikohale asetaksin ses kaalu soomlase Reini, kes nüüdki tuli euroopameistriks, kuigi ta seekord selle tiitli eest võlgneb rohkesti tänu Väljale. Teisele kohale tulnud Los Angelesi olümpiaadi pronksmedali mehe daanlase Kurlandi võib Väli võita vähegi paremas vormis olles kõhklematult. Nüüd oli nende vaheline võistlus seevõrra tasavägine, et kohtunike otsus oleks võinud langeda ükskõik kumma kasuks, võrdset see oluaks õige. Väli maadles igatahes taibukamalt ja lahtisemalt kui liigsel määral pusiv Kurland, ja kuigi viimane ületas ta nooruslikult energialt, see ei avaldunud ometi ainsaski tõsiselhinnavas võttes. Otsus ses võistluses langes täielikult õnnejumala juhustlikele kaaludele. Fortunist soodustatuna tunnustati võitjaks Kurland, kes selle võiduga pääseski teisele kohale. Selle ainsa kaotuse tõttu langes Väli aga võistlustelt välja, kuna kolmandale kohale pääses rootslane Karlsson, kelle Väli varem oli võitnud selge paremussega. Selle kaalu paremateks peeti veel sakslast Sperlingit, ungarlast Beket, kelle Reini suutis võita väga napilt, ja norralast Strandi. Neist tõelikult parim mees on siiski Reini, kes ebakindlalt alustanud tegi harvanähtavalt hiilgava spurdi finaalmatšides, võites isegi pusiva Kurlandi suure ja selge paremussega.

Rootslase Karlssoni ja tsirkusatleetliku välimuse ning maadlusmaneeridega sakslase Sperlingi paremad pavad maadlejaina on tõenäoliselt juba seljataga. Mõlemad armastavad võistluses passivalt trügedes varuda vaid mõnd õnnelikku silmapilku vastase tabamiseks võttelt, ilma et ise üritaksid nimetamisväärsetki. Sellele lisaks on mõlema maadlustehnika puine ja ühekülgne. Tehniliselt Väli ületab Karlssoni ja Sperlingi igatahes ilmselt.

Kaaludes, kus eestlased võistlesid, oli konkurents seekord eriti kõva. Selle konstateerimine pole mingi „oma meeste“ enamsoodustatud positsioonile asetamis-püüe, vaid tõsiasi, mida märkinud juba paljud välismaa lehedki.

Igipõliseks kujuneda ähvardav küsimus: kes väärrib maailma parima maadlusrahvuse nimetuse, kas Rootsi või Soome, ei leidnud rahuldavat lahendust ka seekordki. Isiklikult pean Rootsit siiski momendil maadlusmaana napilt paremaks Soomest. Rootsi meeskond Roomas jättis tervikuna võimetelt stabiilsema, treeneerituma ja sportlikult märksa erksama mulje kui Soome oma, kes tosi küll, kannatas mitmegi päris juhuseist tingitud ebaõnnestumise all, kuid tõeliselt oli ka ebakindlam ja kogu koosseisult haprakoelisem kui Rootsi karastunud ranvusmeeskond.

Rootslastest tõesti head olid peale Ivar Johanssoni, kellest juba eelpool pikemalt juttu, veel kergekeskkaallane, euroopameistriks tulnud Glans, kõrbeskaallane Tuvevsson ja keskkaalust poolraskekaalu siirdunud Cadier. Viimase väljalangemine auhinnalt oli igatahes seekordsete võistluste suurimaks ja ebafairimaks sensatsiooniks ning sellega seoses järjekordseks tõenduseks, et rahvusvaheliste maadluskohtunike südametunnistus jääb igavesti ausaks ja puhtaks vaid romantiliste maadlusentusiastide unenägudes.

Cadierile sai suureks, kuid madalaks komistuski-viks meie lähem naaber, lätlane Bietags. Cadier — mees nimega: „Ainuke, kes võitnud Ivar Johanssoni!“ — võistluses Bietagsi vastu oli kogu aeg ilmselt parem, kuigi Bietagsi pusis surmapõlgusega vastu — parterrimaadluses heitis ta lätlase korra isegi kergelt ristvööst silda, mille juures B. langes peagu kahele õlale. Viimases püstimaadluses käis Cadier Bietagsile kogu aeg kõvasti peale, kuid kohtunikud jahmatamapanevaks üllatuseks kuulutasid võitjaks Bietagsi 3:0 (!). Kuna Cadier juba varem oli vaieldavalt kaotanud 2:1 saksa uuele maadlustähele Siebertile, siis langes ta nüüd kahe kaotusega võistlustelt ja auhinnasaajate hulgast välja. Rootsiga esikoha pärast võistlejad ja nendega blokis olevate rahvuste kohtunikud olid sellega peakonkurendilt rõõvinud paremal juhul kolm võidupunkti. Otsus tekitas vastasleeris muidugi pahameele-tormi, kuid maadluskohtunikud vastavate määruste põhjal on enam kui jumalad — nende poolt tehtud otsust ei muuda ükski. Üldiselt oli see üks rängemaid väärrotsuseid, mida ma üldse maadlusvõistlustel näinud. Lätlase Bietagsi see otsus tegi aga mehele endalegi otse uskumatult näiva sündmusena värskeks euroopameistriks.

Soomlastest olid seekord väljapaistvamad vanasse kaardiväkke kuuluv Kustaa Pihlajamäki, kes edukalt võistelnud juba üle 10 aasta järjest, ning Aarne Reini ja Esko Hjelt. Kaks esimest võitsid teenitult euroopameistri tiitli, kuna noor, vaevalt 18-aastane Lapi koolipoiss Hjelt väheste võistluskogemuste tõttu üldse ei pääsenud auhinnale. Viimane on igal juhul kindel tulevikumees. Välgkiire, painduv ja oma noorusest hoolimata juba nüüd tehniliselt kõrgesse klassi kuuluv atleet. Nauding oli jälgida iga ta võistlust Roomas. Julgelt ja lahtiselt maadeldes, pusimistaktikat julge võistleja ehtsa loomusunnilikusega hüljates, sattus ta küll sagedasti liialt riskeerides vastase võtetesse, kuid oli alati võimeline neist pääsema otse hiilgava sillatetegemise oskuse, pareerimiselastsuse ja vastuvõtetega. Kahju, et talle seekord vastaseks ei sattunud ühtki omalaadset meest. Siis vast oleks võinud näha maadlust, mis oleks jätnud vaatlejaissegi kestvama elamuse.

Matš kärbeskaalus euroopameistriks tulnud Tuve-soni ja Hjelti vahel oli üks kõitvamaid. Tuve-sson selle võitis 2:1, kusjuures otsus samahästi oleks võinud olla vastupidine.

Möödunud aastane euroopameister kergekeskaalus, soomlane Nordling esines ka seekord tavalise pusijana. Sellele lisaks ta saavutas ühe seljavõidu täiesti määrustevastastelt — poolaka Reinacki (samuti kui l. a. Helsingis toimunud euroopa-esivõistl. eestlase Kusnet-sigi), viies seljali teise käega vastase jalast haarates. Seekord ükski kohtunikest määrustevastast võtet ei näinud ja Nordling tunnustati võitjaks „õige mehena“. Kergekeskaalu finaalis Glansi vastu maadeldes pakus Nordling siiski tubli partii, mille tõttu Glansil õn-nustus võitjaks tulla vaid „üle noa tera“ 2:1.

Soome meeskonna Achillese-kannaks seekordsetel esivõistlustel olid nende esindajad raskemates kaaludes. Pikkusaari näib omavast veel liig vähe võistluskogemusi, kuna Kokkinen poolraskes ja Niemelä raskeskaalus on juba roostetanud suurtükikideks.

Eesti rahvusmeeskonna esindaja Joh. Villemson ar-vab veendunult, et kõik Skandinaavia riigid — nende hulgas ka Rootsi ja Soome —, on vahepeal maadlus-spordi alal teinud ilmset vähjakäiku. Kuigi ma just ei julge väita sama, peab Rooma võistluste põhjal siiski mõnma, et Rootsi ja Soome maadluspordi e d u s t vii-maseil aastail on raske kõnelda. Maadlus mõlemas riigis on kaldumas liigsesse rutiini ja praeguste maadlus-määruste juures eriti tulemusrikkaks osutunud pusimis-stiil ähvardab halvata edaspidise edu nooremategi juu-res, kes sellele võistlusviisile kalduvad kogemuste ja vanade kuulsuste eeskujul.

Rootsi ja Soome järele euroopa esivõistlustel kol-mandaks platseerunud Saksa esindusmeeskond jättis igatahes võistlusviisilt märksa parema ja arenguvõime-lisema mulje. Sakslased — vähesed erandid välja ar-vatud — maadlesid lahtiselt, kartmatult ja tempera-mentselt. Võluvamaks ja parimaks meheks sakslastest oli raskekaallane Kurt Hornfischer, kes nüüd teiskord-selt viis koju euroopameistri tiitli. Hermesena kaunis nii näolt kui kehalt, oli ta nii matil kui kaasvõistlejate hulgas ilusate itallannade ihaldavate pilkude alaliseks märklauaks. Endine tööliissportlane, nüüd maailmavaa-telt seevõrra keevavereline fašist, et ähvardas ägedas vaidluses Itaalia fašistliku partei peastaabis momendil, mil oodati kõikvõimsa Mussolini generalsekretäri saa-bumist, ühele antifašistlikule norralasele otse käsitsi kallale tungida. Maadlusviisid riskeerivalt julge, ar-mastades võistlust rind-rinna vastu, on ta oma nooruse tõttu Saksale Berliini olümpiaadi kaunikujulisemaks lootuseks.

Uue, kuid väga andeka ja paljutootava maadlustä-hena esines sakslastest seekord poolraskekaallane Sie-bert. See pikk, tugev ja kiire baierlane võitis kõik oma vastased.

Lätlasi, kes esivõistluste avamisel kolmeliikmelise meeskonnana defileerisid igaüks isevärvi dressis, saa-tis seekordsetel esivõistlustel suur edu. Meil kui naab-ritel tuleb selle üle aina rõõmustada, kuigi Eestil spor-di suhetes Lätiga põhjusetultki karvadekitkumist olnud rohkem kui vaja. Tegelikult on Läti poolraske- ja ras-kekaalu maadlejad Edvins Bietags ja Alberts Zveini-eks võrdsel tasemel teiste paremate euroopa maadlejatega neis kaaludes, kuigi Euroopas neis kaaludes momendil tõesti häid maadlejaid on vähe. Mõlemad ei ületa õieti millegagi meie samade kaalude esindajaid (arvan ko-guni, et Luigal, Karklinil ja Trossmannil samalaadse lätlasliku õnne korral Roomas olnuks veelgi paremad väljavaated auhinnale tulekuks kui Bietagsil ja Zvei-nieksil). Mõlemad lätlased esinesid siiski tublilt, maad-eldes lõunamaise tulisusega, kuid sealjuures kaaluka ettevaatlikkuse ja tubli taktikaga. Julgen arvata, et Bietags kõva treeningu korral on veel edaspidigi või-

meline kaitsma oma tiitlit, kuigi see seekord veel suu-rel määral õnne soodustusel langes talle süle. Mees omab igatahes rohkesti eeldusi edukaks läbilöömiseks.

Meeldiva üllatuse valmistasid rumeenlased, kes al-les nüüd esmakordselt esinesid euroopa meistrivõistlus-tel, maadeldes tubli tehnilise oskusega julgelt ja võtete-rohkelt, füüsiliselt üllatavalt painduvad ja tugevad — tublid kui noored kuradid. Kuna nende esinejate hääl kohtunike kvartetis oli veel võõras ega sellega usalda-tud kohe sõlmida lepet „kokkulaulmiseks“, langesid ru-meenlased mitmelgi juhul ebaõigete otsuste ohvrriks. Kõigest hoolimata üks neist, kärbeskaallane Horvat, suutis end siiski edukalt raiuda tugevas konkurentsis kolmandale kohale.

Itaallastest hiilgasid erakordse, põhjamaalastele otse „jubedana“ tunduva temperamendiga enne kõike maadluskohtunikud ja esindajad. Sakslase Gehringi ja itaallase Nizzola vahelisele võistlusele järgnenud dra-maatiline skandaal võttis otse petserliku guljané ilme. Rahvusvaheline jury sai hallipäiselt itaalia esindajalt lauale raksuvate rusikate kontserdi saatel seekord (õi-gustatult!) kuulda sarnaseid hinnanguid, mida varem vist polnud veel kunagi sarnases kröbeduses kuulnud. Kohtunike „ohvriks“ langenud Nizzola, talle osaks saa-nud ülekohtu pärast ligi veerand tundi lava taga val-jult ulunud ja karjunud, demonstreeris hiljem saalis marutseva publiku poolt lavalekutsutuna kahe käega, valulisel ilmel enda kaelast haarates, kägistamisstee-ni sarnase veenva meisterlikkusega, et seda paremini po-leks suutnud teha geniaalseimgi näitleja. Kohtunikud oma väärotsusega olid ta edu euroopa esivõistlustel ka tõelikult kägistanud! Otsus tunniajalisest protesti-tormist hoolimata jäi siiski jõusse.

Itaallaste edu möödunud suurvõistlustel oli siiski väiksem, kui nad tegelikult väärised. Sedasama võiks lausuda osalt ka ungarlaste ja tšehhide kohta.

Väledaina, meisterlikult sillaspüsivaina, kuid muide veel päris hapratena ja kergelt kahele õlale murtavaina esinesid šveitsi, belgia, poola ja prantsuse meeskonnad, kelle esindajaist juba valdav enamus teise võistlusringi järele oleksid võinud oma kohvrid sisse pakkida ja töö lõppemise tõttu Roomast tagasi sõita kodumaale.

Üldiselt väärrib märkimist, et lõunamaalaste: itaal-laste-, ungarlaste, egiptlaste ja rumeenlaste maadlus-viisid oli veel lunastaval määral seda innukalt ja riskeer-ivat tulisust ning temperamendisädelust, milleta maad-lus ähvardab kujuneda igavaks ja tuimaks tammumi-seks matil. Kui nad vaid nii kiiresti poleks läbipõleta-nud oma „püssirohu“, ja omaksid vähegi kestvama vas-tupidavuse. Igal juhul tõestasid Rooma suurvõistlused, et lõunamaalaste tulise, võttest-võttesse rühkiva maad-lusviisi süstimine skandinaavlaste (üldse põhjamaa-laste) maadlusstiili, on saanud hädavajaliseks, sama hädavajaliseks, kui praeguste ebaproduktiivsete, maad-lusspordi arengut takistavate määruste muutmine.

Euroopa maadlusvõistluste tagajärjed olid järgmised:

Kärbeskaal: 1. Tuve-sson, Rootsi; 2. Zombori, Ungari; 3. Horvat, Rumeenia.

Sulgkaal: 1. K. Pihlajamäki, Soome; 2. Toth, Ungari; 3. Gozzi, Itaalia.

Kergekaal: 1. Reini, Soome; 2. Kurland, Daani; 3. Karlsson, Rootsi.

Kergekeskaal: 1. Glans, Rootsi; 2. Nordling, Soome; 3. Galligatti, Itaalia.

Keskaal: 1. Ivar Johansson, Rootsi; 2. Neo, Eesti; 3. Papp, Ungari.

Poolraskekaal: 1. Bietags, Läti; 2. Siebert, Saksa; 3. Mracek, Tšehhoslov.

Raskekaal: 1. Hornfischer, Saksa; 2. Svensson, Rootsi; 3. Zveini-eks, Läti.

Rahvustest tuli esikohale Rootsi 12 p.; 2. Soome — 8 p.; 3.—4. Saksa ja Ungari 5 p.; 5. Läti 4; 6.—8. Eesti, Itaalia, Daani 2 p.; 9.—10. Tšehhoslov. ja Rumeenia — 1.

NOORSOOKASVATUS POOLAS JA SAKSAS

Eesti spordiliikumise suurusimusteks on praegu Eesti 1. võimlemis- ja spordimängude korraldamine ja sellest koguni veel tähtsamana meie kehalise kasvatuses rajamine riiklikule alusele.

Selle viimase, eriti suure ja tähtsa ülesande teostamiseks on praegu käsil materjalide kogumine teistest riikidest, kus kehaline kasvatus on riigiga otseselt seoses kui seni meil.

Tutvume allpool, kuidas noorsoo kehaline kasvatus on korraldatud Poolas. Oma iseseisvuse saavutas Poola 1919. a., kuid tema noorsoo-kasvatus ulatub tagasi juba aastatesse enne maailmasõda. Juba siis tegutsesid Poolas kütühingud, võimlejateliidud ja noorsoorühmitused, kelle esimeseks eesmärgiks oli rahvuslik kasvatus selle laiemas mõttes. Nendest organisatsioonidest rekruteeriski Pilsudski oma esimesed leegionid.

15. apr. 1925. a. Poola valitsus otsustas luua „kõrgema nõukogu kehaliseks kasvatuses ja kaitsevâeliseks ettevalmistuseks“. Juba 16. sept. 1925. a. määrati seadusandlikult kindlaks, et „kõik koolid on kohustatud kehalist kasvatuset edendama õppeainena. Peale koolide teostatakse kehalist kasvatuset ühingutes, kes riigilt saavad toetust. Kehalise kasvatuses kohustus koolides ja liitudes algab 16. eluaastast“.

Eeskujuks endale võttis Poola Prantsuse noorsoo-organisatsiooni. Kogu noorsoo kehalise kasvatuses eesotsas on „kehalise kasvatuses ja kaitsevâelise ettevalmistuse riigiamet“. Sellesse riigiametisse kuuluvad asjatundjad kaitsevâest ja tsiviilist, peale selle ministriteeriumide esindajad. Riigiameti eesotsas seisab direktor, kes vahetult allub kaitseministrile. Nim. riigiameti kaudu peab kooskõlastatama kõigi ministriteeriumide tegevus noorsookasvatuses alal, seal antakse ühtlane suund ja õppekavad allorganisatsioonidele, seal on ka kontrollatusus kõigi noorsoo kehalise kasvatuses alal tegutsevate organisatsioonide kohta.

Kogu riik on jaotatud kümneks ringkonnaks, vastavalt kümnele armeekorpussele. Igas ringkonnas on kolm allringkonda. Igal maanõunikul ja igal linnapeal, eelkõige vojevoodidel, on oma kehalise kasvatuses komitee.

Osavõtt kehalisest kasvatuses ja kaitsevâelisest ettevalmistusest on Poolas kohustuslik kõigile kooliõpilastele. See kohustus on laiendatud ka noorsoole väljaspool keske- ja ülikooli. Koguni ka maanoorsugu käib kehalise kasvatuses kohustus alla, nii et kehaline kasvatus Poolas on läbi viidud veel kaugeulatusega kui Prantsusmaal, mis Poolale oli eeskujuks. Osavõtt sellest eelkaitsevâelisest kasvatuses ei ole võimaldatud vähemusrahvuste noorsoole. Harjutustel pannakse peale muu rõhku distsipliini, reeglipärasuse ja edendustempore ning -kraadi arendamisele. Maanoorsugu koondatakse harjutusteks laagritesse. Kasvatuses kandjateks on tegelikult rügemendid. Igal rügemendil on keskmiselt 4 ohvitseri ja vähemalt 10 allohvitseri, kes kasvatajatena saadetakse välja maakonnalinnaadesse. Nendele lisanevad eriharidusega tsiviilised. Nii, näiteks, iga võimlemisõpetaja keskkoolis on ühtlasi reservohvitser.

Keskkohu ja juhtiv organ kogu kehaliseks kasvatuses Poolas on „riigi kehalise kasvatuses ülikool“ Bialans Varssavi lähedal. Sellel alles 1931. a. asutatud ülikoolil on kasutada suurepäraseid hooned ja rikkalikud ressursid. Ta on korraldatud osaliselt Saksa spordiforumi ja Saksa kehalise kasvatuses ülikooli mustrijärgi ja on üheks suuremaks, peagu kõige suuremaks, spordiõppeasutuseks kogu Euroopas. Selle ülikooli juhiks on kehalise kasvatuses riigiameti direktor. Õpetatakse kõiki spordialasid, selleks on ülikoolile palgatud välismaiseidki treenereid.

Saksas uute teede rajamisel kehalise kasvatuses on üheks lähtekohaks, et möödunud sajandi üheks külgse intellektuaalse kasvatuses asemele peab astuma inimeste harmooniline arendamine. Seejuures pannakse rõhku noorsoo elava tahtejõu ja võitlusvõime suurendamisele. Sippel ja H. Mõckelmann oma uutes uurimustes tõestavad, et intensiivne kehaline kasvatus suurendab vaimset saavutusvõimsust.

Saksamaal on täiel määral omaks võetud see Ameerika põhilause, et kehalised harjutused tugevndavad mitte üksnes keha, vaid avaldavad oma mõju ka hingele ja iseloomule. Kehalise kasvatuses praktilisel teostamisel on võetud uus suund harjutusalade valiku ja kehalise kasvatuses meetodi alal. Märgitakse, et on tarvis eelistada sääraseid spordialasid, mis eriliselt vastavad praegusaja nõudmistele. Senisest suuremat rõhku pannakse kerge- ja raskejõustikule. Kergejõustikule peab harrastama kui loomulikku sporti massispordina. Kergejõustiku-tehnikale tahetakse juure anda rohkemal määral ürgsust, seda hüpete harrastamisega mürdemaal jne. Saksa sporditeadlaste arvamisest tuleb raskejõustiku eest erilist hoolt kanda selle tõttu, et ta isikliku võimete eriti karastab ja et tema abil tervislik jõutunne on hõlpsalt saavutatav. Põks, mida varemadel aegadel Saksas hinnati brutaaalseks, on leidnud endale täielise tunnustuse — tema eriliste pedagoogiliste väärtuste tõttu.

Väga tähtis osa antakse mängudele. Ollakse üksmeelseid selles, et just meeskonnamängus võidakse õppida, kuidas iseseisvalt, kuid seejuures siiski alati teiseaga koos töötades on võimalik saavutada ühist eesmärki.

Metoodika alal valitseb Saksas praegu nõudmine, et võimlemisõpetus peab tehnilisest alast muutuma iseloomukasvatavaks alaks. Kui iseloomukasvatuse kehaliste harjutuste kaudu seni oli teisejärguliseks ülesandeks ja esiplaanil asus kehaliste võimete arendamine, siis nüüd on sel alal toimunud ümberhindamine: esiplaanil asub isiksuse kujundamine, teiseks võimlemistehniliste võimete arendamine. Tehniline osa peab piirduma miinimumiga. Võimlemistund peab olema väljapurskamise ja rõõmsa liikumise ajaks, kusjuures kasvatuslik distsipliin peab olema nii endastmõistetav, et noorsugu seda sundusena ei tunneks.

Kus on võimalik, seal tuleb rõhutada võistlusmõnenti, et üksikutele sisendada usku nende võimetes. Kergejõustiku harrastamisel võib vanemaid õpilasi rahulikult ergutada suuremateks energia saavutusteks. Kui võistluse ja veel enam suursaavutuse positiivset väärtust vahestki on peetud küsitavaks, siis Saksas nüüd ollakse arvamisest, et just tänapäeval tuleb panna erilist rõhku isikliku saavutusvõime tõstmisele võistluses ja selle iseloomu-kujundavale väärtusele. Sportlik suursaavutus omab isiklikult ja ka üldiselt kannustava väärtuse. Just vooluntaristlikult aktiivne inimene tunneb tarvidust võistluse ja jõudude vahekorra mõõtmise järele.

Väga täieline üksmeel valitseb Saksas selle kohta, et noorsugu, eriti küpsem noorsugu kahekümneaastas vanuses, peab pikema aja viibima laagris. Rippumatusele tungiv inimene peab seal loobuma oma individuaalsetest soovikestest, ta peab end kohandama üldisusega, peab loobuma oma isiklikest mugavustest ja peab rõõmu tundma primitiivset ja täisloomulikust elust. Laagniehu erilisest kasvatusliku abinõuna on tarvitusele võetud nii koolinoorsoos kui ka kõigis teistes, väljaspool kooli tegutsevates noorsoo-organisatsioonides.

Kalev Kotkas

järeletulijaks „Geebeele“?

Soome kuulsa raskekaalu-poksija Gunnar Bärlundi (hüüdnimega Geebee) siirdumine professionaaliks on nüüd täiesti kindel. Soomlased on nüüd mures, kellest tõuseb nendele järeletulija maailma parima amatöör-raskekaallase troonile Geebee asemele?

Küsimust arutab Suomen Urheilulehti ja annab üllatavalt vastuseks, et selleks meheks peaks olema ei keegi muu kui Kalev Kotkas, Soome praegune parim kõrgushüppaja ja kettaheitja.

Üldiselt valitseb asjatundjate seas käsitus, et tõeliselt tehniline ja nobe raskekaalupoksija tõuseb vaid säärasest, kes poksimist on alustanud kergemates kaaludes. Ollakse sellel arvamisel, et mees, kes poksimist alustanud alles „täismehena“, s. t. üle 80 kg raskena, ei suuda enam saavutada seda nobedust ja tehnilisust, mis on „veres“ nendel, kes poksimist alustanud väikeste poistena põlvpükstes.

Gene Tunney, näiteks, alustas poksimist 72 kg raskena, kuid oli poksitud juba varemaltki. Tunney arenes erakordselt kiireks ja tehniliseks raskekaallaseks, kes nende oma omaduste varal kukutas poksimaailma ebajumala, võitmatuks peetud Jack Dempsey. On õige tõenäoline, et kui Tunney poksimist oleks alustanud alles raskekaalu-eas, siis ta ei oleks tulnud toime Dempsey võitmisega.

Geebeest võib kirjutada seda sama, mis Gene Tunneyst, jättes välja ainult Dempseyssse puutuva koha. Geebeegi alustas 72-kiloliseks, kuid poksis juba 60 kg raskena. Temagi on erakordselt nobe ja tehniline. Ning on väga küsitav, kas temast oleks saanud kuigi suurt asja, kui ta oleks alustanud alles raskekaalus.

Kui arvesse võtta eelpooltoodud näiteid, siis tuleks väita seda, et kõrgema klassi raskekaalu-poksijateks tõusmiseks tuleb poksimisega alustada kõige hiljem keskkaallaseks, kuid on muidki näiteid, mis kõnelevad teist keelt. Dempsey, Carnera ja Baer algasid ja hüil-

Gunnar Bärlund.

gasid raskekaalus. Igaüks nendest kolmest on nobe ja tehniline ja igaüks nendest esindab fighting-stiili.

Kas Soomes leidub Geebeele järeletulija ja kes selleks on?

— Kalev Kotkast teeksin mina sellase raskekaalu-poksija, et Carneragi vabiseks, vastas Suomen Urheilulehti küsimusele Vallu Stenvall, Soome tuntud poksimanager. — Kui see mees omandab poksitehnika, siis on asi korras. 50-m-i kettaswing ja 15 m-i kuulisirge löövad pikali härjagi, kõnelemata inimesest.

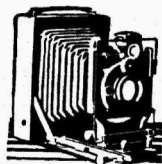
„S. U.“ arvab, et V. Stenvall'il on õigus. Kui vaadata Kotkast mis küljest tahes, näib ta olevat „see mees“. Suur kiirus, tavatu jõud, peale selle rohkesti sihkust, need on Kotkale kõige paremateks eeldusteks. Tõsi ta ju on, et kui see mees tabab vastase lõuga säärase jõuga sooritatud swingiga, mida tarvitab 50-m-lise kettaheitte sooritamisel, või säärase sirgega, mille taga on 15-m-lise kuulitõuke jõud, siis vastane küll teist lööki enam ei vaja.

Soomes on nüüd alustatud aktsiooni, et Kalev Kotkas kergejõustiklasest siirduks poksijaks. Kas ta aga seda teeb, on küsitav.

Järeilmaksuga

kuni 6 kuud, müün

fotoaparaate

6½×9, 9×12, 10×15, 13×18 ja 18×24 cm.

Hinnad võistlemata odavad

FOTO-ÄRI

ERNST FELDT

VANA TURG 6, TALLINNAS

Poolesaja aasta pärast

Matti Järvisse fantastilistena näivad ennustused

Mitte üksnes gigantsena, vaid juba titaanlikuna näib tänapäeva surelikkudele Jack Torrance'i viimati-saavutatud kuulitõuke-maailmarekord: kuusteistkümmend meetrit ja kaheksakümmend sentimeetrit, demonratsioonil koguni 17.19,2! Säärast rekordid ei sõandanud kas või ainult paar kuud tagasi loota ka optimistlikem ennustuste-hull. On avaldatud arvamist, et Jack Torrance'i rekord jääb, nagu seda jäi ühe ta vanema eelkäija Ralph Rose'i oma, aastakümneid puutumatuks. Enne paarikümnet aastat ei usuta võrsuvat uut Torrance'i taolist kuulitõuke-fenomeeni. Üksnes Torrance ise suutvat oma rekordi lähemas tulevikus parandada. See tähendab, et R. Rose'i ja J. Torrance'i võib pidada üks kord iga veerandsaja aasta kohta kerkivaks imeks.

Ülaltoodud arvamist võib mõningal määral võtta usutavana. Sest, ühelt poolt, kuigi maailmas leidub külluses võimsa ja tugeva kehahitusega kolosse, ja, teiselt poolt, väga palju ka hästiarendatud tehnikaga sportlasi, siis jõu ja tehnika võimas süntees ühes isikus, nagu seda näiteks oli R. Rose ja praegu on J. Torrance, on harukordne ja harva ette tulev nähe. Kuid edasi tuleb arvestada, et R. Rose'i aegne sportlik organisatsioon oli praegusaegsest nõrgem. Nüüd on sport laiematele massidele kättesaadavam, nüüd on külluses talente tagaotsivaid treenereid-instruktooreid ja üldine olukord parem. Selle tõttu on võimalik, et mõne järgneva Rose'i või Torrance'i leiutamise või esilekerkimine on palju lühema kui veerandsajaaastalise ajavahemiku küsimus.

Missuguse saavutuseni küündib see järgmine kuulitõuke-fenomeen, kes kord pärrib Torrance'i trooni? Kas tema saavutab inimvõimete piiri? Viimane küsimus inimvõimete piirist on vana, kuid samal ajal alati akuutne iga uue meteoriliku sähvatuse puhul sporditaevas. Seekord valgustame alljärgnevalt Matti Järvisse seisukohta inimvõimete piiri kohta, kujul, nagu see avaldatud Soome spordiajakirja Urheilija veergudel. Matti on odaviskes samasugune fenomeen, nagu kuulitõukes Torrance. Odavise 80 m piiri lähedale tundub isegi suursugusemana kuulitõukes 17 m piiri rikkumisest. Seega võib ka Mattit pidada üheks veerandsaja-aasta-imeks, kelle arvamist inimvõimete piiri kohta on seda huvitavam kuulata.

Oma kirjutuses märgib Matti eeskätt, et väga palju kümnelt viimasel aastal saavutatud tulemusi on varem peetud saavutamatuks. Näitena toob ta oma lemmikala — odaviske, mille tulemusi on aast-aastalt parandatud, kuni rekord 50-lt meetritl on kerkinud meetrite kaheksanda kümne teisesse poolesse. Igal aastal rikutakse rida varem rikkumatuks peetud maailmarekordid, ja kõik püstitamise momendil kestvateks arvatud rekordid on varem-hiljem ikka armutult varisenud. Sarnaselt on inimvõimete piir nihutatud ikka kaugemas tulevikus saavutatavaks, kuid kui kauges?

Matti peatub lähemalt just heidete-visete inimvõimete piiri otsimisel, sest, nagu ta ütleb, olevat igale oma „leib“ südamele kõige lähedam. Inimfüüsiliselt olevat juba tänapäev võimalik saavutada n. n. viimne piir. Sellega võib toime tulla see sportlane, kelle füüsilised ja tehnilised võimed on arendatud tipule. Kuid takistuseks osutub sporditarvete seni ikka puudulik viimistlemine. Vastasel korral oleksid kõik nüüdsed heideterekordid masendavate numbritega.

Maailmameister on uurinud, et mida erilisemalt viimistella spordiabinõusid, seda rohkem on avatud suund sporditulemuste parandamisele. Oma kogemustest võib ta öelda, et saavutuste tõus ei sõltu üksnes kõvast treeningust, vaid suurel määral ka sporditarvete arengust. Iga meetri vallutamine nõuab sporditarvete valmistamises uut parandust. Ja sporditarvete olulisemad omadused, nagu millimeetrid ja grammid, s. t. mõõdud ja raskus on parandatavad ning muudetavad. Nad on ajavabad. Heiterekordide kvaliteedi tõus on olnud tihedas seoses heiteabinõude kvaliteedi tõusuga. Näiteks vanade ja ajast mahajäänud heiteabinõudega ei suudeta korrata tänapäeva rekorde ka parimate sportlase parimate võimete puhul.

Tulevik heiteabinõude viimistlemiseks on vaba. Sellepärast on Matti kindel, et heidete-visete alal ületavad tuleviku saavutused kõik tänapäeva rekordid, näigu need viimased meile kui vägevatena tahes. Tuleviku ennustuste suhtes peab Matti end täiel määral n. n. numbrihullude liiki, kes suurte numbritega püüavad määrata viimset piiri. Sellisena avaldab ka ta oma ennustuse.

Sarnastel aladel, millest näitena on jooks, saavutatakse ükskord ometi piir, millal minutid ja sekundid rekordid parandamiseks vähenevad kuni nullini, s. t. kuni olematuseni. Kuid meetritel jätkub veel kauaks iga. Sellega on öeldud, et heidetes jõutakse absoluutsele piirile hiljem.

Viiekümne aasta pärast võib heidetes küündida tulemusteni, millistest täna ei tea unistadagi. Kui on oma tipu saavutanud sportlase isiklik vorm ja ta võimed, teadmised, tehnika ning väga tähtsana spordiabinõude areng, siis Matti Järvinen usub poolesaja aasta pärast maailmarekorde asuvat järgmistel piiridel: kettaheide 60, kuulitõuge 18, vasaraheide 70 ja odavise 100 m!

Kommentaarina sellele ennustusele võib niipalju lisada, et tuleviku maailmarekordid nende toodud kõrguses näivad üle oodatu fantastilistena. Samal ajal ühtlasi siiski usutavatena. Peetagu vaid silmas viimaseaja tendentsi saavutuste tõusus ja veel seda, et 50 aastat tagasi oleks tänapäeval juba saavutatud rekordid, näiteks kuulis 16.80 ja odas 76.10, peetud samavõrra fantastilisteks ennustusteks, kui Matti Järvisse ülaltoodud ennustust järgneva 50 aasta lõpuks,

PALLIHOAJA AVAMÄNG: TJK võidab Kaunase LFLS-i 3:2. Moment LFLS-i värava ees.

Jalgpalli võidukäigult

Jalgpalli võidukäik! Seda näib raske olevat väita ja veel raskem tõestada, kuid ometi saab selle tõestamisega toime tulla õige hõlpsalt.

Arvud — need kõnelevad kõige selgemat keelt. Kui vaadata, kui palju oli osavõtjaid viimasel viiel aastal peetud jalgpalli-esivõistlustest, siis saame järgmise pildi:

- 1930. a. — 30 meeskonda,
- 1931. a. — 30 meeskonda,
- 1932. a. — 39 meeskonda,
- 1933. a. — 42 meeskonda ja
- 1934. a. — 54 meeskonda.

Esivõistlustest osavõtivate meeskondade arvu suurenemine on täiesti ilmne, 1930. a. võrrelduna on tõus tänava 80-protsendiline. Kui, näiteks, 1926. a. kogu esivõistluste-sarjas peeti kokku 28 mängu, siis tänava tuleb neid pidamisele 117. Jalgpalli-esivõistluste alal on juuni kõige elavamaks võistluskuuks. Sellel eeloleval kuul Tallinnas, näiteks, on ainult mõned üksikud päevad, mis jäävad vabadeks esivõistluste matschidest.

Lugu on säärane, et jalgpall võidab meil endale järjest suuremat pinda kogu riigis. Edu suund on praegu laiusesse, kandealuste väljakujunemisele. Siseriigist on meil võrsunud väga häid kergejõustiklasi, kaugelt suuremal ja tugevamal määral, kui seda aastaid tagasi suutsid arvata meie pealinna asjatundjad. Nüüd on seda sama oodata ka jalgpalli alal, pealegi kus ka muudel aladel peale kergejõustiku ja jalgpalli siseriik on asumis esirinda. Tuleb pidada tõenäoliseks, et lähematel aastatel jalgpalli-raskuspunkt ka oma tippsaavutustes senisest suuremal määral nihkub Tallinnast väljaspoole, lõunasse, itta ja läände, s. t. siseriiki.

Seda väidet tahab kinnitada ka see asjaolu, et pealinna liiduklassi-meeskonnad oma võimetelt ei ole praegu, vähemalt nüüd, kevadel, kuigi hiilgavas vormis,

mille tõttu siseriigi meeskonnad oma võimetelt pealinna meeskondadest ei tundu enam nii kaugele distantseerituna, nagu see oli vanasti. Siis jalgpallikvaliteedi alal Tallinn oli kõik, siseriik aga mitte midagi. Nüüd võiks kvaliteedi vahekorda hinnata 2:1 vastu, kusjuures provintsil on jalgpalli alal kvaliteedit ja veel rohkem kvantiteedit oma kindel positsioon, mis järjest tugevnemisel.

Eesti 1. mängude ajal jalgpalliliit korraldab Tallinnas esimese tõsise katsena siseriigi ja Tallinna jalgpallijõudude vahekorra mõõtmiseks kvaliteedi alal matschi Tallinn — provints. Eeldustelt töötab see kujuneda huvitavaks ettevõtteks, kõnelemata selle ettevõtte otstarbekohasusest meie jalgpalli edendamise alal, mis on ilmkindel.

Jalgpallihooaeg Tallinnas avati tänava aprillikuu eelviimasel päeval. Nüüdseks, kolm nädalat sellest edasi, on juba esinenud kõik liiduklassi-meeskonnad. Hooaeg on puhkenud kogu riigis. Millised on esimesed tähelepanekud? Sport, praegune meister, näib edasi olevat parem kõigist ta kodumaistest konkurentidest, kuid siiski mitte niisugusel määral, et teised konkurendid endid tunneksid olevat surutud sedavõrd taha, et möödaminek meistrist oleks võimatu. Mõistetav on, et see hinnang käib praeguse, kevadise, olukorra kohta. Hooaja kestes võib Sport oma praegust vormi tunduvalt parandada ja hooaja finischilindi hea spurdiga ja teistest tubli tüki maad eesolevana lõpetada, kuid seda siiski üksnes sel juhul, kui teised, ta konkurendid, oma vormi tõstmise jätvavad hooletusse. Praegu on kõigi liiduklassi-meeskondade vorm säärane, et seda püsiva ja hoolsa treeningu abil on tunduvalt võimalik tõsta juba ühe kuu aja kestes. Niisugust jalgpalli-hooaega, kus puuduksid üllatused, ei saagi olla, kuid seejuures ei ole unustamiseks see, et üllatamisega toimetulekuks on väga tähtis tegur treening ja veel

Kohaseimad mälestused Tallinnast on

ateljee **ED. TASKA** ateljee

kaunistatud nahatööd.

TALLINN — RÜÜTLI T. 32, TELEFON 443-58

Kõige odavamini,
asjatundlikult ja kiiresti

raamitakse pilte ja spordidiploome

„HERMES“

Tallinn, Raekoja pl. 18
(Välke äri majas Tormoleni kõrval)

kord treening, mis kindla võistlustahtega ühendatud sooritabki jalgpalli-imesid. Meie jalgpall ta praegustes esinduslikemas ja tugevamateks hinnatud klubimeeskondades ei ole tehniliselt nii kõrgel järjel, et meeskond, kes kindla võitlusvaimu juure omab hea kiiruse ja hea vastupanu, ei suudaks üllatada võitmisega. Kiirus ja vastupidavus on suur trump, kuid see trump oma sisult tähendab jällegi — treeningut.

See aeg ei ole kuigi kaugel, mil pealinna praegustes liiduklassi-meeskondades tekib õige rohkesti „vabu kohti“, sest et paljude vanade aeg on täissaamisel või osalt ongi juba üle nende võimete veere. See on päris romaan, mitte jalgpallis eriti, vaid elus üldse, kuidas võimed hääbuavad aja ees. Vanad, kes kaua püsinud, on oma võimetelt kulanud ja kuluvad veelgi enam, kuid siiski veel püsiavad. Murrang on käes ja ta süveneb veelgi. Jalgpalliliidul ei ole praegu kerge koostada löögivõimsat meeskonda, kui, näiteks, meil rahvusvaheliste võimetege forvardide ja tsentrhali pöud on otse karjув.

Lohutuseks on see, et noori on „tulekul“, sest jalgpalli harrastatakse meil varemaegsest laialdasemalt. Praegu, kui olukorda hinnata, on noortel mängijatel ja ka noortel meeskondadel kõige soodsamad võimalused astuda meie suure klassi, vanu asendama. Selleks teostamiseks on aga jälle vaja üht ja sedasama — rohkem treeningut!

Suurt muudatust on tarvis ka jalgpallitaktikas. Paremate meeskondade võistlused väga sagedasti kannavad pusimisilmet, milles mängumoment on jäänud nagu tahaplaanile ja unarusesse. Selleks „pusimiseks“, nagu see eriti tuntud maadlusmatschidest „töövõidule“, on jalgpallis kõik säärased võtted, mis on suunatud mängu liialdatud pidurdamisele. Nende pusimisvõtete, mis mitte üksnes spordipublikule, vaid ka mängijatele enestele peaksid olema tütud ning sügavamalt võetuna mõjuvad koguni ebafairidena, on igasugune palli sihilikult outi tagumine, vastase sihilik takistamine palli juure pääsmiseks palli outi minekul, resultadi hoidmine ühes mängu kinniseks muutmisega kõigi võimalike vahenditega. Peale nende ning muude sar-

naste võtete tuleb veel niisuguseks pusimiseks pidada passiivsust ja loidust võidu saavutamiseks või väikese kaotuse tasumiseks. See ei ole meie praeguste paremate meeskondade ja nende mitme väljapaistva mängija vastu ülekohus, kui nende kohta öelda, et nad niisuguse „mängu“ ja „taktika“ alal ühes paljude „galeriivõtete“ kuuluvad rahvusvahelisesse klassi, kuid päris-mängu enese — kiiruse, vastupidavuse ja võitlustahtega alal tunnevad nad endid väga vähe kohustatud olevat.

Mõne väikemeeskonna mängus on palju rohkem värskust ja raginat, tuld ja särtsu, rohkemgi kui mõnel maavõistlusel. Tuletatagu meele, näiteks, Tall. garnisoni jalgpalli-esivõistluste tsüklis peetud matsche, mis algusest lõpuni tulvil lõõma, mängu ja võitlust. Mõned „suured mängumehed“ ütlevad säärase mängude kohta endastmõistetava üleolekuga, et „noh, need ei oska ju üldse mängida...“ Tehnilisest küljest hinnatuna on sellases arvamises osaliselt õigust, kuid sisuliselt hinnatuna tähendab säärane garnisoni esivõistluste matsch kõrgemat sporti kui mõni liiduklassi esivõistluste matsch, mille läägepoolne loidus on salgamatu.

Iga matsch peab sisaldama tulist mängu, ehtsat sporti, see peab igal sportlasel olema esimene nõue enese vastu. Kui jalgpallihuvides esineda reformikavadege, mis paljudelegi võivad pöörastena tunduda, siis igasugune „seanaha-vedamine“ ja „pusimine“ ning „passiivsus“ peaks olema kas või otse karistatav, nagu näiteks maadluses tehakse märkusi passiivsuse pärast kuni diskvalifitseerimiseni.

Endastmõistetavalt on eelmiste ridade sisu meelege kirjutatud liialduslikuna, kuid seda asjale suurema tähelepanu juhtimiseks, mida ta kindlasti on väärt.

FOTO-ATELJEE

Parikas
TALLINNA

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

Mälestused Tallinnast:

Piltpostkaarte, ülesvõtteid Eesti olümpiaadist.

REISITARBEID: taskupeeglid, taskukammid, spordiõliid, kroomid, seebid ja seebitoosid, hambaharjad ja -pasta, kõlni vesi, habemeajamise tarbed jne., müüb odavasti

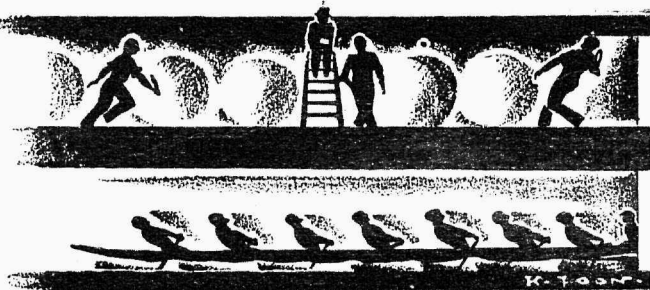
„HERMES“

Tallinn, Raekoja pl. 18
(Välke äri majas Tormoleni kõrval)

Milline barbaar!

Ameerika kuulsal tennismängijal Vinesil oli omapärane üleelamus Mehikos ühel tennisvõistlusel. Alati kui Vines sooritas eriti õnnestunud löögi või pareeris osavalt, hüüdis publik: „Milline barbaar!“ Kuuldes sarnast väljendust enda kohta, oli Vines väga imestunud midu nii viisaka publiku ülalpidamise üle. Ta rahunes alles siis, kui talle seletati, et „barbaro“ tähendab hispaania keeles suurima imestuse väljendust,

Meie Ajakirja

V. Treinberg Eesti murdmaajooksu- meister.

Tartus korraldatud Eesti murdmaajooksu-esivõistlused tõid nim. ala meistriks esmakordselt narvalase. Selleks osutus V. Treinberg, 1. rügement, kes ajaga 29.08,5 võitis A klassile määratud 8 km. Meistriga konkureeris tugevasti K. Kiili, Kalev, kes kaotas ühe sekundiga. Kaugemale jäi maha mitmekordne meister M. Prost, Tartu Kalev, kelle aeg 29.15,0. V. Treinberg näib tänava olevat oma parimas vormis, mida ta tõestanud ka teistel võistlustel.

B klassi 5 km-le startis 13 meest, kellest ei lõpetanud ainult üks. Meistriks tuli paraja edumaaga A. Malleus, Tartu Kalev, aeg 18.44,0. Teisena platseerus paljulubav J. Anier, Tartu Kalev, 18.52,0, ja kolmandana A. Jasõkov, Kalev, 19.04,0. Järgmised olid: 4. Lulla, Tartu Veepordiklubi; 5. Ahven, Tartu Kalev; 6. E. Tamm, Tartu Kalev; 7. Reinfeldt, ÜENÜTO; 8. J. Anon, Tartu Kalev; 9. Jehpre, Tartu PK; 10. Raud, Sakala NS; jne.

Seekordsetel esivõistlustel startis kokku 16 meest, millist arvu tuleb pidada väikeseks. Vähe tähelepanu pööratakse meil murdmaajooksu propageerimisele. Võistlevad peamiselt kohapealsed jooksjad. Ainult mõni üksik sõidab kaugemast linnast kohale. On soovitatav sisse seada murdmaajooksu-esivõistlused ka meeskondadele. See virgutaks seltse massilisemalt murdmaad harrastama ja rohkem võistlejaid kohale saatma. Praegu, millal on võimalik saada suuri soodustusi raudteesõidu hinnaalanduse näol sportlastele, peaksid vastavad organisatsioonid ettepaneku võtma kaalumisele. Jooks vajab meil tõsist hooldamist.

Kalev asus pikamaajooksude elustamisele.

Kõigist kergejõustikualadest on Eestis pikamaajooksu nigelaim ja rahvusvaheliselt viimastel aastatel täiesti maha jäänud. Tallinnas on nüüd Kalev asunud selle ala suuremale propageerimisele sagedamate võistluste näol. A. Maasiku juhtimisel on kiiduväärt ettevõtteks käsil pikamaajooksu seeria-võistluste korraldamine, millest osavõtt võimaldatud kõigile, vaatomata organisatsiooni kuuluvusele või üldse mittekuuluvusele. Esimeses seerias on ette nähtud kolm võistlust: 10.000, 15.000 ja 20.000 m, millest juba läbi viidud võistlused kahel esimesel distantsil. Peale igakordsete auhindade jagatakse veel viis auhinda neile, kes kolmel võistlusel kokku on saavutanud arvukamalt punkte. Tallinna Kalevi eeskujule peaksid järgnema ka teised linnad.

Esimesena korraldati Tallinna tänavajooks, kaks korda ümber linna, täpse maapikkusega 10 km. Selle võitis 1. a. 10.000 m jooksutabeli tippsaavutuse-meis M. Tumanov võistlusolude ja terrääni kohta rahuldava tulemusega 34.51,4. Teiseks tuli A. Jasõkov 34.55,6 ja kolmandaks E. Martin 35.45,0. Kõik kolm võitjat Kalevist.

Järgmisena 15 km jooksu marssruut oli Kalevi väljalt Piritale ja tagasi. Võitis K. Kiili, Kalev, kahtlustäratavalt hea ajaga 50.45,4, M. Tumanovi ka mitte palju halvema aja, 50.55,4, ees. Kolmas oli L. Öun, Nõmme Kalju, 51.53,8, neljas E. Martin, Kalev, 52.01,6, viies N. Vassman, Puhkekodu, kuues Koovik, Kalev, seitsmes A. Maasik, Kalev, kaheksas Tiidov, Puhkekodu, ja üheksas A. Nuuter, Kalev. Meie oludes, kus 10.000 m kaetakse tavalisemalt 34 min. ja 5000 m 16 min. ümber, nende liidetud distantside katmine 50 min. lähedaselt vihjab võistlusmaa ebatäpsele väljamõõtmisele. Näib, et pikamaajooks on meil niivõrd unustatud ala, et kui vahest harva korraldatakse jooks väljaspool spordivälja ringteed, siis ikka tuleb ette viiperus distantsi mõõtmisel. Läti rekord, V. Bucenieksi nimel ajaga 51.01,6, on seega tunduvalt halvem K. Kiili saavutatud ajast. Ometi püstitas lätlane selle rekordi 1932. a., s. o. ajal, millal ta oma elu parimas vormis olevana jooksis veel tänapäevani ta nimel püsivad Läti rekordid 1500—15.000 m-ni. Maailmarekord 15.000 m-is on Paavo Nurmi nimel 46.49,6 — 1928.

Eesti praeguses rekordite tabelis puudub 15.000 m jooksu rekord, kuigi ametlike määruste järgi see on ette nähtud. Kui kontrollimisel K. Kiili joostud distantsi tõesti osutub 15.000 meetriks, siis oleks saavutatud aeg suurepärase rekordnorm.

Eesti rekord 1000 m-is varises.

L. a. üritas A. Jürlau mitu korda põrmustada J. Tiisfeldti nimel 1928. aastast tagajärjega 2.37,6 püsivat Eesti rekordi. Need attaagid aga ebaõnnestusid. Sel aastal algas 1000 m-is duell juba K. Fataliga. Esi-algu küll ainult sisevõistlustel, kus võitjaks tuli K. Fatal. Tartu kergejõustiku-hooaja esimestel võistlustel kohtasid mõlemad rivaalid uuesti — kindla tahtega rekordi ometi kord uuendada. Jooksul vedas K. Fatal, A. Jürlau temale omase taktikaga püsis kannul. Peale rekordi küsimuse oli teiseks põnevaks küsimuseks, kas Fatal suudab võita Jürlau. Selle viimase pidi otsustama lõpuspurt, kus eeldati Jürlau paremust. Tegelikult osutus see õigeks. Fatal vedas viimase sirgeni ja siis spurtis temast mööda Jürlau, kes ka võitis uue rekordiga 2.36,8. Fatali aeg 2.37,7. Kolmandaks tuli V. Pulk, kes tänava näib arenevate eelmistele täisvääriliseks keskmaajooksjaks. V. Pulga aeg 2.41,4. Samadel võistlustel teiseks tähelepanuväärivaks margiks oli O. Eriksoni, ASK, kettaheide 44.46.

Alla 2.40,0 on Eestis 1000 m joosnud ainult 6 meest:

2.36,8	A. Jürlau	1934
2.37,6	J. Tiisfeldt	1928
2.37,7	K. Fatal	1934
2.39,2	J. Villemson	1922
2.39,5	K. Laurson	1929
2.40,0	A. Koidu	1931.

Kas Austria maailmameistriks?

Eestil oli möödunud aastal Stokholmis au mängida uvertüüri maailma jalgpalliesivõistluste ooperile, kui muusikaliste terminitega väljendada meie rahvusmeeskonna lüüasaamist Rootsilt 2 : 6.

Võrdlemisi kibe pill on juba ammu neelatud alla ja ei tarvitsekski seda tuletada meele, kui mitte tänavused maailma jalgpalli-esivõistlused ei jõuaks akuutseesse staadiumi — selekteerunud meeskondade kohtamisele esivõistluste korraldaja pinnal.

27. mail tuleb itaalia kaheksas linnas pidamisele esivõistluste esimene ring, mil puhul kohtavad 16 meeskonda: Austria — Prantsuse, Itaalia — USA-Mehhiko (siiani alles pidamata) võitjaga, Brasiilia — Hispaania, Saksa — Belgia, Argentiina — Rootsi, Hollandi — Schweits, Tschehhoslovakkia — Rumeenia, Ungari — Egiptus.

Nagu näha, ei lähe esimeses ringis kokku esimese numbril meeskonnad. Favoriidid mängivad väiksemate vendadega ja kui ei tule üllatusi, siis esimesed pääsevad juba kerge vaevaga teise ringi. Seal tuleb juba kõvem katsumine, sest 31. mail kohtavad neljas Itaalia linnas:

Saksa — Belgia võitja Argentiina — Rootsi võitjaga;

Holland — Schweitsi võitja Tschehhoslovakkia — Rumeenia võitjaga;

Austria — Prantsuse võitja Ungari — Egiptuse võitjaga;

Brasiilia — Hispaania võitja Itaalia — USA-Mehhiko võitjaga.

Selle ringi suurkohtamiseks on Ungari — Austria matsch, mida austerlased ise kardavad kõige enam, sest itaalia publiku sümpaatiad on ilmtingimata Ungari poolt ja kuna Ungari isegi ihub relva Austria võitmiseks, tuleb viimasel sel matschil arvestada kaht vastast — Itaaliat ja Ungarit.

Aga ega Itaalia eneselgi pole kerge. Tõenäoliselt Brasiilia lööb Hispaaniat esimesel ringil ja siis on Itaalialegi kibedad päevad käes.

Kui aga mõlemad euroopa favoriidid tulevad tules õnnelikult välja, siis poolfinaalis ometi üks neist peab kaotajana teele maha jääma.

Loos on oma tujukuses tahtnud nii, et Itaalia — Austria kohtamisest finaalis pole juttugi. See äge matsch tuleb pidamisele juba poolfinaalis, muidugi ainult sel puhul, kui kumbki neist pole juba esimesel või teisel ringil langenud välja.

Teisest grupist rühivad kõige tõenäolisuse järele finaali poole Argentiina ja Tschehhoslovakkia, nii et 3. juuni kaks poolfinaali tulevad õige palavad.

7. juunil mängitakse Firenzes 3. ja 4. koha peale, kuna finaali ise toimub 10. juunil Roomas.

Viini pallivõlurid vaatavad eelseisvale katsumisele kaunis optimistlikult. Kohtamist Ungariga ei võeta millegipärast kuigi tõsiselt, tuletatakse vaid huumoriga meele Ungari kaotust 1924. a. Pariisi olümpiaadil Egiptusele 0:3. Ja kuna loos nüüd imelikul kombel

kümme aastat hiljem jällegi samad maad on viinud kokku, loodavad austerlased seeriaseaduse kohaselt jällegi sama tulemust.

Palju rohkem kui oma vastaseid, kardab valslinna „Wunderteam“ Itaalia põletavat päikest. Mai lõpul ja juuni alul valitseb Itaalias juba põrgupalavus ja see olevat palju hullem, kui lõuna-ameeriklaste isevärki pallinõksud.

Kuid austerlased lohutavad endid lihtsalt: kolm esimest matschi peetakse Põhja-Itaalias ja kui juba jõuame Rooma, noh, siis oleme igasuguse palavusega harjunud!

Sõnaga — siis ei kardata me enam kedagi.

17 meest üle 2 m.

Kui Kalev Kotkas Rio de Janeiro hüppas kõrgust 2.01 m, kirjutas üks Soome lehtedest, et „soomlased astuvad jankidele varvaste peale“. Tõeliselt on ameeriklased kõrgushüppes üha olnud nii ülevõimsad, et nüüd võiks kõneldagi nendele varvaste peale astumisest.

Euroopa spordilehed, nende seas ka Suomen Urheilulehti, on püüdnud koostada tabeli kõigi nende meeste kohta, kes maailmas kõrgushüppajatena on ületanud 2 m piiri.

Neid 2-m-mehi on rohkem kui alul võidi arvata, nimelt 17.

See tabel, mis palju täielisem E. Spordilehe märtsikuu-numbris avaldatust, näeb välja järgmisena:

2.07,1	Marty, USA	1934
2.05,6	Osborne, USA	1925
2.05,1	Spitz, USA	1934
2.02,9	Larson, USA	1917
2.02,7	Nelson, USA	1932
2.02,6	Beeson, USA	1914
2.01,4	Haggard, USA	1926
2.01,0	Spencer, USA	1933
2.01,0	Metcalf, Austraalia	1933
2.01,0	Kotkas, Soome,	1934
2.00,7	van Osdel, USA	1930
2.00,7	Ward, USA	1933
2.00,5	Johnson, USA	1933
2.00,5	Bodosi, Ungari	1934
2.00,4	Horine, USA	1912
2.00,4	Russell, USA	1925
2.00,0	Torribio, Filippiinid	1930

Maailmarekord kõrgushüppes on tõusnud õige aeglaselt, kuna juba a. 1890 USA-s hüpati 197 sm. Kinnitatud maailmarekordid on järgmised:

1.96,8,	1890,	Rowdon, USA
1.97,2,	1895,	M. F. Sweeney, USA
1.98,4,	1912,	G. Horine, USA
2.01,5,	1914,	E. Beeson, USA
2.03,8,	1924,	H. Osborne, USA
2.04,8	1933,	W. Marty, USA
2.07,1,	1934,	W. Marty, USA.

Nõudke

**Agfa fototarbeid
Müügil igas fotoäris**

Esindus ja ladu Eestis:

Hans Paulsen, Tallinn

Kaarli pst. 11, tel. 453-65

**Viini kondiitritööstus
pagariäri ja CAFÉ**

Tallinn, Pikk 1, tel. 429-73
Osakond - Rafaskaevu 6,

SOOVITAN

igasugu oma tööstuse kondiitri-
saadusi. Tellimised valmistatakse
kiirelt ja hästi värskelt ja pa-
rimaist aineist.

Avatud kella 7.30 homm. — 10 õht.

Austusega **J. Toom.**

FEISCHNER — üle linna kõlab

Ei see koht reklaami vaja.

Ikka öla kõrval öla

Siin koos külastajaid sajad.

C

Hinnad väiksed, kõrged sordid,

Nõnda maitsvad koogid, tordid,

Et kes siin saab suhu pala,

Rõõm end selle hinge valab.

Inglis magasin

H. GUTKIN

Tallinn, Viru 4, telef. 436-46

Soovitab

odavate hindadega kõige
suuremas väljavalikus
kodu- ja välismaa
riidekaupu
igasuguses headuses ja
— erimustreis. —

KAUBANDUS-
TÖÖSTUS-
AKTSIASELTS

KREENBALT

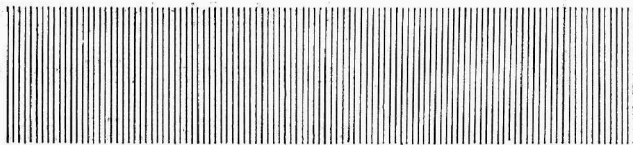
Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügi-
keskkoht ja pealadu:

**BALTI PUUVILLA KETRAMISE
JA KUDUMISE VABRIKU A-S.**

**KREENHOLMI PUUVILLASAA-
DUSTE MANUFAKTUURI O-Ü.**

**SINDI TEKSTIILVABRIKUTE
ÜHISUS, end. Vöhrmann ja poeg.**

EESTI NIIDIVABRIKU ÜHISUS.

**NÕUDKE
KODUMAA
KAUPA!**

Tallinn,
S. Karja tänav 13.

Postkast nr. 346.

Telef. 425-14.

Telegr. aadr.:

„KREENBALT“

Tallinn